

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Cena: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vln., za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 120—
polletno	60—
3 mesečno	30—
1	10—

v inozemstvu:

celoletno	K 140—
polletno	70—
3 mesečno	35—
1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoštno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Kredit.

Beograd je pričel resno misliti na ureditev valutnega vprašanja. Zdi se pa, da hoče zamudno prejšnjega finančnega ministra doteči s prenatrženimi orakli. Brez dvoma je rešitev tega vprašanja najbolj pereča a tudi najtežavnejša in najbolj kočljiva. Prav zaradi tega stvari ne gre prelomiti na kolenu, ampak jo je treba vestno in z ozirom na vse morebitne posledice pretehtati. Soglasno mnenje je danes pač to, da je avstro-ogrsko krono čimprej izmenjati al pari za novo državno noto. S tem stoprav preprečimo inflacijo popirnega denarja iste ali slične oblike, odločimo definitivno svoja denarna sredstva od onih sosednih držav, ter jim s tem vže določimo kurs, ugodnejši od onega pri naših sosedih. Kakor se to vže danes kaže napram nemško-avstrijski kroni in kakor se je bilo pokazalo pri češko-slovaški kroni takoi ob prvem poskusu ureditve valutnega vprašanja.

Tudi druge države imajo valutne težave, celo bogata Francija, da ne govorimo o Italiji. V naši državi postaja problem kompliciran vsled obstoja bančnega dinarja, kojega vrednost skuša banka naravno da vzdržati na njegovi višini, mu celo dati višjo vrednost, nego jo dejanski ima, Beograd jo pa v tem podpira. Večina naj se prilagodi manjšini. Preje bi človek pričakoval obratno. Pravično pa bi bilo, da se s strani edinstvene države ne favorizira ne dinarja ne krona, ampak naravni razvoj njenega medsebojnega razmerja pospešuje povsem nepristranski in objektivno. Povsem soglasam z izraženim mnenjem, da je temu naravnemu razvoju pustiti časa. Počakajmo ratifikacije vseh mirovnih pogodb, odprimo meje, sklenimo trgovske pogodbe, posvetimo se intenzivnemu gospodarskemu delu, da pridemo glede produkcije čimprej do relativno normalnih razmer — potem stoprav se pokaže, je li obstoja še kak razlika med bančnim dinarjem ter za krono zamenjano novčanko. Je li prednjači kupna vrednost drugega pred drugim in kaj pravi mednarodni trg.

V tej dobi pa bo zavisno od nas samih, kakšno vrednost priborimo naši kroni, oziroma zanjo zamenjani kreditni listini. Od našega dela, od naše produktivnosti, od naše marljivosti in štedljivosti, predvsem pa od vredenosti v notranjosti naše države. Tam zunaj si dobro ogledajmo našega trgovca, ki bode za dobavljeno blago zahteval kredita in prašali bodo, odkod si doma, so li razmere tvoje dežele take, da jim smemo zaupati? S kratka, naša država si mora pridobiti kredit, vero v njeno solidno zgradbo, zaupanje v neokrnjeni razvoj njene gospodarske sile, spoštovanje njenega razuma v kulturnem pogledu. Poizkušati moramo postati enakopravni narod starega imena, preizkušenim v svetovni povestnici. Izkazati se moramo vredne prijateljstva in zveze z državami, ki so si po pravkar prestani

svetovni konfliciraciji na dele naloge, da ustvarijo med narodi trajen mir in prijateljsko sožitje.

Naša država mora veljati za pravno državo. Vsakdo v tej državi naj najde svojo pravico pred zakonom, tudi tujec, čim prestopi naše državne meje, kaj li lastni državljani, pa bodijo te ali one narodnosti, tega ali onega veroizpovedanja. Pred zakonom ne sme biti državljani prvega in drugega reda. Vsaka sila, ki bi jo delali zakonu ali pravemu čutu prebivalstva, se maščuje, je dvorezen nož, pa je tudi sposobna, da omaja pravne temelje države same, ker demoralizuje nje državljane. Niti videza si ne smemo dati, da pustimo posiljevati zakone ali da si tuintam dovolimo udariti mimo njih; ne delajmo za boljševizem propagande od zgoraj. Na drugi strani pa moramo ohraniti zakonu ves niemu dolžni respekt, brezobzirno in brez protekcije.

Da mora naša država biti ustavno vladana, je samoposebi umevno, saj bi sicer ne imela eksistenčne pravice. Velika nepravilika je, da nimamo še enotne ustave, vseh nas skrb mora biti, da jo dobimo čimprej. Danes si na ozemlju naše države več ustav svoji pravico do samosvojege življenja. Nobena izmed teh ni priznana za celotno ujedinjeno državo. Nevzdržno stanje. Posledica je, da pridejo dostikrat meje seboj v konflikt in pa da moramo marsikatero ustavno prašanje rešiti per analogiam, ugrabljajoč racionem legis ferendae. Od slučaja do slučaja se ustvarja neko zasilno pravo, ki je sicer prava, letem latam, toda država mora živeti ... Tudi v tem oziru velja pravilo, da ni žaliti pravnega čuta in kršiti po nepotrebnem pridobitnih pravic, vselej pa, da morajo veljati vsako tisto zasilno odredbo o prvi priliki samirati ustavnim potom. Ceterum censeo, ne odlašajmo s konstituantno.

Čim smo dali državi pravni temelj, morajo v njej vladati urejene razmere. Brezhibno mora funkcionirati ves državni aparat, od občine pa gori do ministrstva. Trdno izražena organizacija mora skrbeti za ekspeditivno delo. Javni funkcionarji morajo disciplinirani in ne da bi bili preobremenjeni, temeljito in brez zavlačevanja rešiti svoje posle. Zavedati se morajo, da so v službi celote, sami del te celote in da je tudi najmanjši sodelavec važno kolesce v komplicirani državni uri.

Vsako nasilno rešitev kake četudi upravičene zahteve moramo kot ugledu države kvarno a limine odklanjati. V državi, ki naj se prezentira za polnopravno državo, ni mesta za preukcije. Vsak tak poizkus je sunek proti srcu države. Igra s štrajki je vže naravnost frivola. Ne bodo več učinkovali, sami se bodo diskreditirali. Simpatije širšega občinstva — značilno je to — se odvračajo od stavk. Seveda so elementi, ki hočejo anarhijo, ki hočejo škodovati državi,

da bi potem v splošnem metezu spustili na svobodo svoje najnižje instinkte. Kot agents provocateurs se pomešajo med dobre ljudi in ti jim nasedejo, ne da bi se zavedali, da onim ni za zmago kake pravilne stvari, ampak da so jim nemiri in neredi samosvoj namen. Za ljudi te vrste ni noben zakon prestrog in vlada bi ne zaslužila tega imena, ki bi na tleh države trpela subverzivnih elementov.

Ne rečem, so še vzroki nezadovoljnost. Naša dolžnost je, da jih proučimo in jih skušamo odpraviti. Apellirati je pri tem na sopomoč vseh. Nič ne naj ne ostane ob strani. Kritikovati ni težko. Toda kritika naj ne bo zlohotna. Kritika mora znati poučevati, mora zlasti povedati, kako bi se ob danih razmerah in ob razpoložljivih sredstvih naredilo bolje. Zabavljanje in demagoško kričanje, ki se je vgnezdilo tudi v izvestnem delu našega časopisa, nima namena, izboljšati stvari, kakor marveč širiti nezadovoljnost, Sistematično in namenoma. Da bi v kalnem ribarilu in iskali profita zase ali pa celo, da prihajajo na pomoč sovražnikom naše mlade države. Zato defaistom brezobziren boj! Neverjetno je, kako radi se jim dajo vjeti ljudje. Brez kritike in preiskave na resničnost verujejo najnespametnejše stvari. Današnja nezadovoljnost je vže psihoza, duševna bolezen. Nezadovoljni so celo ljudje, ki imajo vsega dovolj in ki bi prišli v zadrego ob resnem vprašanju, česa jim nedostaja. Kdor je pričakoval, da se bo po svetovni revoluciji, ki je liki vesolini potop pre-

plavila kulturni svet in ki je bilo po njej vničeni toliko vrednot, toliko blaga in produktov, toliko zdravega človeškega materiala najboljših let, takoj dalo živeti po predvojnem receptu, ta je nepopoljšljiv optimist. Niti naši otroci, niti vnuki ne bodo še živeli v onih normalnih razmerah. Res je, današnja doba ni za slabotne živce. Menda je bil Lord Grey, ki je bil pričetkom svetovne vojne dejal, da jo dobi, kdor bo imel trdnije živce. In danes je še vojna doba in bo s svojimi posledicami še dolgo. Treba je jeklene volje, da premagamo trenutne težave. Slabotneže moramo držati nad vodo, pobijati namišljeno in sugerirano nezadovoljnost ter neupravičeni pesimizem. Imejmo zavest, da danes ne delamo toliko zase, za svojo lastno udobnost, kakor za bodočo generacijo, za vso bodočnost našega naroda. Kakor mu postelimo sedaj, tako bode ležal. Ne bodimo egoisti. Naša naloga je, da zgradimo soliden temelj narodu, ki si naj na njem tekom stoletij gradi veličastno stavbo, krasen dom svoj. In to nam mora posrečiti, ker so dani vsi pogoji za to. Maloktera država je glede svoje lege, glede svojih prirodnih bogastev v tako srečnem položaju, kakor je naša. Treba je le zavijati rokave in iti na delo. Delati in ustvarjati, to bodi naše geslo. Delo in produkcija nam pomoreta preko stavljenih nam zaprek. Najvažnejša činitelja sta ob stvarjanju veljave naše države v mednarodnem svetu, ob ustanovitvi njene kredita.

jemnik kaj zboljšati ali popraviti, pa naj si zboljša ali popravi sam. Zbog tega bi vedno bolj rastla moč srednjeevropskih držav v tržaškem mestu in prišlo bi do konfliktov s tržaškimi pomorskimi interesiranci. Trst bi se zreheliral in laška vlada bi ne mogla vspostaviti ravnotežja.

Nevarno igro pričinja laška vlada s Trstom, ali drugače ne more. Sama ne potrebuje Trsta, dati mu ne more ničesar, ker jo bodo druga, za njo potrebna pristanišča stala milijone, zato pa vabi druge države, naj vzdržujejo Trst.

Razmišljati, kaj bo, prorokovati in napovedovati, je nevaren posel. Rečemo le to, da vsaka reč hodi svojo pot. Ako krene s prave poti, poišče priliko, da se vrne na pravo pot. Tako bo tudi s Trstom, ki je zašel pod laško vlado na krivo pot.

K.

Narod.

Minulo je leto, odkar naša solnčna Goriška, naša edina luka Reka, naša Istra in velik del Dalmacije trpi v nesnosnem suženstvu, kulturne Italije. Po svetovni revoluciji proti nemškemu militarizmu, po prolitju krvi milijonov, za svobodo narodov, vršijo Italijani, nadomestivši avstrijsko perfidijo in nemški imperijalizem, že eno leto nezasišena nasilstva nad našim najzavednejšim in najnaprednejšim delom naroda. To, kar je Bog in narava določila, da more samo nam pripadati — nam hočejo Italijani iztrgati, potepavši ne samo Wilsonova načela, temveč tudi vsako razsodnost in pravičnost, opirajoč se edino na silo. Italijani so prišli skozi glavna vrata v našo hišo in nam zabranjujejo izhod iz vhoda.

Srbi, Hrvati, Slovenci! Brez morja, brez luk, brez primorskih krajev mi ne moremo živeti. Brez pljuč ne moremo dihati. Brez svobodnega prometa s svetom ne bomo mogli napredovati v nobenem oziru. Naš socialni položaj v svetu je odvisen od posesti vzhodne obale jadranskega morja.

Enkrat za vselej povemo odkrito celemu svetu: »Mi brez Primorskega, Reke in Dalmacije, brez vzhodne obale jadranskega morja ne moremo obstojati, nečemo in ne damo je nikomur. Strašne obsodbe, nekaj nenaravnega se nam ne more in ne sme vsiliti. Vprašanja našega gospodarskega obstanka, vprašanja našega izhoda na morje, vprašanja naše trgovske neodvisnosti ne moremo razpravljati na temelju nikakoršnih kompromisov, niti kakoršnih si bodi kompenzacij. Naš aksijom

Oddaja tržaškega pristanišča srednji Evropi.

Poročilo, da so se zglasili zastopniki laške vlade pri vladah novih držav v srednji Evropi in jim ponudili pristanišče v Trstu za vporabo, zveni kakor razpis oddaje tega pristanišča. Na razpolago je pristanišče in kdor se prej oglasi, dobi več. Čehi, Poljaki, Nemci, Madžari in tudi Jugoslovani, evo vam pristanišče, poslušajte se ga!

Italija ne potrebuje Trsta. Dolegja pa ni potrebovala in »odrešenja« Trsta ni narekovala nikak pomorska potreba, odslej ga tudi ne potrebuje. Ona ima dovolj svojih naravnih pristanišč, za Italijo je Trst samo nadlego. To vedo dobro in vpoštevajo vladni možje v Rimu, zato pa so v stiski in ne vedo, kaj bi pravzaprav storili, da bi Trst ne začel propadati, česar se boje in kar so rimski vladi že očitno potožili merodajni tržaški činitelji. Mogočniki v Rimu so prijazno sprejemali tržaške deputacije, jih pozdravljali kot »odrešence« in obljubljali Trstu veliko pomoč. Vlada je tudi imenovala veliko svoto, katero stavi Trstu na pomoč. Razne fraze, gole obljube, pomoč samo v besedah. Tržaški pomorsko-trgovski možje so se vračali

po vsakem posetu Rima bolj oblozeni s skrbmi za bodočnost Trsta. Prijaznim poklonom in bleščečim govorom niso nič verjeli. Oni niso nikdar hrepenele po »odrešitvi«, dobro vedo, kot večaki, da pomeni laško odrešenje Trsta njegov pogin. Trst more procvitati samo na lastnih nogah v državi, ki bi ga potrebovala in bi radi tega pristanišča posvečala vso svojo skrb, ali pa v samostojnosti, nikakor pa ne pod Italijo, kateri je v breme.

Laška vlada sedaj takorekoč razpisuje oddajo tržaškega pristanišča in kaže Tržčanom prijazen obraz, češ, glejte, kako skrbim za Trst. Vsa srednja Evropa se bo posluževala tržaškega pristanišča in, glej, to bo neslo, to pomeni blagostanje in srečo za Trst. Zopet prazno govoricenje, ki prav nič ne ogreje Tržčana. Laška vlada hoče dati v najem tržaško pristanišče srednjeevropskim državam in v Rim bi teklo težke najemnine. Trst pa bi životaril in srednjeevropski narodi bi gospodarili v njem po svoje. Čisto umevno. Saj laška vlada bi gledala samo na to, da bi imela dosti dohodkov od Trsta, ako si hoče tam na-

No, celo za mnogo bližje Hrvate priznava dr. Ogrizović, da so se šele v zadnjih dveh letih s srbskimi pisci »upoznali, prijateljili in izmijenili knjige ...« Ta prijetna ganimo se ničitali ... Može, da je tomu kriva i nedostatna reklama sa srpske strane ...

Tako se je zgodilo, da Slovenci nismo poznali niti »najmočnejšega«, »prvega« srbskega pripovednika — Borisa Stankovića, avtorja najpopularnjše srbske umetniške drame, »Kostane« in najslavnejšega srbskega romana — »Nečiste krvi«.

Lani, ko smo sestavljali repertoar za slovensko gledališče, sem čital »Kostano« v hrvatskem ponatisku. Bila je prvo Stankovićevo delo, ki sem ga dobil slučajno v roke. Drama je samorodna, močna, zajema iz najnižjih globin srbskega kmetkega življenja: silna seksualna strastnost, ki ne pozna mej niti v najožjem sorodstvu in svaštvu, in grozna alkoholičnost vsega miljeja sta podstavljeni s kipečim temperamentom in z naturalistično pisano

LISTEK.

Nečista kri.

»Najjači talenat s ovu i sonu stranu«, »prvisrpski pripovedač« — Borisav Stanković, je u prvim, samim prvim redovima ne samo onih, koji danas pišu, no i svih onih, koji su do danas pisali na srpskom jeziku.« Dr. Milan Ogrizović piše v predgovoru k hrvatski izdaji »Nečiste krvi«: »Hrvati će u »Nečistoj krvi« upoznati najbolje djelo najjačeg srpskog pisca. Mi (Hrvati) imamo i romana i novela (da o drami i ne govorim) daleko bolje koncipiranih i umjetničkije izgradjenih, ali — uočivši strogo stvaralačku stranu — dublje i jače stvari od »Nečiste krvi« nemamo.«

Kdo bi ne postal radoveden na Borisava Stankovića, ko sliši vse to? Se nikdar nisi čital ničesar njegovega, niti ne veš, da živi, a evo:

najmočnejši talent to — in onstran Save — največji jugoslovanski pisatelj — najgloblji, najmočnejši stvaritelj, pravilo, da je ... Naš brat in — če smemo ponižno pomisliti — naš tovariš! Kar sram je človeka tolike nevednosti. Dr. Milan Ogrizović, vevlegleden hrvatski dramatik in poet, pripoveduje, da primerjajo Stankovića napačno s Zolo, a sam trdi, da je v istini — jugoslovanski Dostojevskij! Oba — Stanković in Dostojevskij — sta podala veličajne slike padca človekovega, oba sta velika v slikanju ljudskih prepado, oba nimata stila, a obojica ima ono pravo, močno in za gotovo nezrečno njanso označno sugestivno besedo, ki čitatelja vznemirja in osvaja, — besedo, ki ne nastane iz hladnega premišljanja, kakor pri Zoli, nego iz čustva in naravnosti iz sanj, makar iz mrzličnih in bolezenskih sanj, kakor pri Dostojevskem.«

A mi tega nismo vedeli: kitajski zid, ki ga je zgradila med nami in med Srbi nemško — madžarska vlada in ki nas je ločil hermetično,

je bil še višji in še debelejši, nego smo si domišljali. Poznamo nemške pisatelje od Goetheja do Mannov in Bartscha, poznamo Italijane od Danteja do D'Annunzia in Marinettja, Francoze od Fénelona do Anatola Franca in Barbussa, poznamo Angleže od Shakespearea do Shawa, poznamo cele knjižnice pisateljev in pisateljic vseh narodov od najstarejše do najnovejše dobe in od najvišje cene do najmodnejših skribentov in skribentk, a — brata svojega, krvi svoje krvi, soseda strelaj od domačega praga ne poznamo niti po imenu, nikar po njegovih delih!

Strašen je bil tisti kitajski zid, ki se je zrušil lani koncem meseca novembra. Ali — priznamo! — še strašnejša je že bila naša nacionalna korumpiranost, naša nemarnost, brezbriznost: tako smo bili že prožeti po nemški in mednarodni evropski kulturi, da nismo imeli sami nobenega zanimanja več za bratsko literaturo onkraj Save, da nismo sami hoteli več pogledati tja preko, čeprav so nastajale v tistem kitaj-

je: »Vzhodno obalo Jadrana mora-
lo posedovati njemu naravni last-
niki.«

Narod! Kri tisočev Tvojih po-
slojnih sokolov bi bila zaman prelita,
če bi Italijan zadržal le en pedeni
vzhodno obalo Jadrana. Prekletstvo
njihovo bi Te zadelo, ako bi ostal
navdušen napram ti strašni krivi-
ci. Boš li prekrizanih rok gledal, ka-
ko Italijan uničuje najboljše Tvoje
brate in kako brez kazni odnaša naj-
lepši biser Tvoje očetnjave, Tvoje
morje — Tvoje obale in otoke?

Vsiljivec D' Annunzio je našel
tisoč pustolovcev, da Tvoje iztrgajo.
Ti mu odgovori, da oni, ki so dali
največje junake, ki so rodili Obilice
in Zrinjske, znajo dostojno in zaved-
no vsati na obrambo svojih svetlin
in pravic. Ta isti sovražnik ne samo
da Te tepta po prsih in po obrazu,
temveč napenja vse moči, da Te
oškoduje tudi pri ostalih mejah.
Podpira vse Tvoje sovražnike, da
Te kolikor mogoče poniža in oslabi,
pa se drzne celo podpirati odtrganje
delov Bačke, Banata in Baranje naj-
rodovitejših krajev domovine. On
Ti neče samo pretrgati zveze s svet-
tom, marveč tudi odvzeti dežele, ki
Te preživljajo.

Zato narod, bodi na straži in
pripravljen braniti kar imaš in po-
vriti kar Ti jemljejo.

Čuj in pripravljaj se, a mi mla-
dina smo pripravljeni!

Za sedaj tako dovolj, naša or-
ganizacija pa se bo javila kadar bo
treba.

Odbor akademikov za Jadran.

Politične vesti.

— Nesebičnost. Kakor se morajo
pripisovati vsa dejanja in nehanja pre-
bivalcev na tem planetu egoizmu, tako
je bilo pričakovati, da bo Zveza na-
rodov potrebovala pravilo — kot iz-
jema. Kajti nič več in nič manj si ni
stavila za nalogo kot odpravo vojne,
bratstvo med narodi, skratka nekaj
svetopisemski raj v novi izdaji. Da bo
tem lažje dosegla ta zaželjeni cilj, bo
že sama predstavljala to bratstvo en-
miniture in bodo v njej zastopane po
možnosti vse narodnosti v lepi slogi in
sporazumu. Tako je bilo namreč reče-
no. — Ker Zveza še ni začela z delom,
ga tudi ni mogoče oceniti, zanimivo pa
je vendar, kako se pripravljajo na to de-
lovanje, t. j. kako bo sestavljena. »Jo-
urnal de Genève« prinaša v svojem
slavospevu, ki ga posveča na predmju
Zvezinega delovanja, tudi kratek opis
te sestave. Generalni tajnik Zveze bo
sir Eric Drumond, tajnik prejšnjega an-
gelskega zunanjega ministra Balfoura.
Kakor se vidi, gospod minister ni uma-
zan mož. Nadzorstvo nad mandati v
nemških kolonijah bo vodil Ameri-
kane, ki mu bo pridelen zavoljo lepšega
nek Norvežan. To je važna funkcija in
se na vsak način spodobi, da si jo za-
gotovi Amerika, da tem lažje pride do
cilja, ki ga zasleduje. Gospodarski od-
delek bo vodil Anglež in bi bilo čudno,
če bi ga kdo drugi. Prevojni oddelek
bo vodil Italijan, in če bo zmanjkal kak
vagon od Trsta do Ljubljane, smo lah-
ko gotovi, da bomo imeli medzavezniš-
ko preiskovalno komisijo v Ljubljani.
Politično in informativno sekcijo bosta
vodila dva Francoza — nekaj morajo
tudi oni imeti. — Vprašanje je samo:
ali ima Zveza narodov nalogo, da se
nepriestranski informira o vseh svetov-
nih vprašanjih in razsoja nepristranski,
ali pa je nekaj preskrbovalni zavod za
protežije Petrice in ima namen, da
zastopa samo koristi teh držav? — Če
bi se dalo ugotoviti to, potem ne bi bilo
mogoče težko tudi prerokovanje o
Zvezinem bodočem delu. Mogoče je
lahko že sedaj.

Jose Jurkovič.

— Odgovor ministra Svetozar
Pribičevića dr. Medakoviču. Za-
greb, 28. decembra. Povodom
članka dr. Medakoviča in njegovih
izjav v svojem organu »Narodno
delo« je poslal minister Svetozar

Pribičević nekaterim zagrebškim li-
stom odgovor, v katerem pravi med
drugim: Nihe, ki ima količnik pojma
o demokraciji, ne more priznati pra-
vilnosti teže, da je takozvano začas-
no narodno predstavništvo nad
krono in nad narodom. Začasno na-
rodno predstavništvo je nastalo na
bazi sporazuma med strankami in bi
smelo samo tako dolgo vršiti svoje
funkcije, dokler je trajal ta sporaz-
um. Čim se je zrušila baza sporazu-
ma, izgubilo je narodno predstavni-
štvo svoj temelj za obstanek. Gospod
Medaković nas obtožuje, da hočemo
oktroirati volilni red. Koliko je deže-
la, v katerih prvi volilni red za prvi
parlament ne bi bil oktroiran? Ali ni
sakrosanktnost sedanjega parlamen-
ta oktroirana od ministrskega sveta
in bi nosil volilni red, ki bi ga izdelal
ta parlament, na sebi vse znake
oktroja? Razlika med sedanjim za-
časnim in novim parlamentom leži
v tem, da je sedanjí začasni v svoji
obliki oktroiran narodu, medtem ko
bo novi parlament izvoljen direktno
od naroda na podlagi splošne, enake
in tajne volilne pravice. Gospod Me-
daković trdi notorne neresnice, da
je razlog za nesporazum in današnje
borbo v tem, ker so demokrati, sma-
trajoč se kot največjo skupino z ena-
kimi tendencami, osnovali svojo
stranko. Resnica je, da so pričeli ra-
dikalisti prvi organizirati stranko.
Oni so prvi izvedli fuzijo z radikalci
iz Vojvodine, a krizo kabineta je iz-
zval g. Protić s svojo ostavko, a ne
kak demokratični minister. Stališče
g. Medakoviča in njegovih tovari-
šev, odnosno njihov izstop iz demo-
kratske zajednice je eden izmed raz-
logov, zakaj je sploh prišlo do krize,
ker je g. Protić po tem izstopu po-
stal predzreš. Protić je v tem iz-
stopu videl predznake za razpad de-
mokratske zajednice. Mislil je, da g.
Medaković s svojimi tovariši v res-
nici predstavljajo, kako silo v našem
narodu in niti sanjal ni, da bo g. Me-
daković po svojem izstopu dobil
nezaupnico iz svojega volilnega
okraja. Sedaj g. Medaković govori
o odgoditvi začasnega Narodnega
predstavništva, kakor o kakem ne-
ustavnem sredstvu. Ne vem, od ka-
tere profesorja ustavnega in pa-
lamentarnega prava se je naučil, da
je neustavna odgoditev in razpust
s sporazumom oktroiranega predst-
avništva, če je velik del tega predst-
avništva porušil sporazum. Čeprav bi
morda manjšina kaj takega ukrenila,
to ne bi bilo neustavno, kajti v an-
gelski ustavni praksi imamo več slu-
čajev, da je iz manjšine sestavljen
kabinet razpustil parlament in izve-
del nove volitve.

— Povračilo škode. »Pravda« piše
pod naslovom »Povračilo škode: Obr-
nili smo se za pojasnilo na pristojno
mesto, kako misli vlada izvršiti izpla-
čevanje povračila škode iz avansa, ki
ga bo dobila v Parizu. Dobili smo na-
stopno pojasnilo: Najprej se bo pričelo
s precejevanjem škode, povzročene po
vojni, in sicer na podlagi posebne od-
redbe, ki bo stopila na početku bodo-
čega meseca v veljavo. Bone, ki se bodo
izdajali, bo izplačevala posebna banka
na ta način, da dobe povračilo oni, ki
so najbolj potrebni, oziroma oni, ki so
v vojni največ trpeli. Obračalo se bo
po posebno pozornost na to, da se čimprej
obnovi gospodarsko življenje in obrt.
Z ozirom na ta cilj se na račun odškod-
nine ne bo izplačevalo samo v goto-
vem denarju, temveč se bo razdeljevalo
tudi potrebno obrtno orodje in druge
stvari. Zeleti je, da se pri tem obrača
pozornost na čim pravičnejšo in izdat-
nejšo pomoč.

— Naš prestolonaslednik na Fran-
coskem. Beograd, 26. decembra. Re-
gent prestolonaslednik Aleksander bo
podaljšal svoje bivanje na Francoskem
za nadaljnjih deset dni. Prestolonasled-
nik se mudi še vedno v Cannesu.

— »Jutarnji List« o regentovem
posetu v Franciji. »Jutarnji List« pri-
naša danes dopis svojega poročeval-

ca iz Pariza, v katerem govori ta o
delu našega prestolonaslednika
Aleksandra v Franciji. Med drugim
pravi: Lova v gozdu Rambouillet,
ki se je vršil za časa bivanja našega
prestolonaslednika v Franciji, se je
udeležil tudi regent Aleksander, ki
so ga spremljali in obdajali vedno
slavni francoski maršali. To dejstvo
se tolmači kot manifestacija ne samo
dosedanjega, ampak tudi bodočega
vojnega bratstva naših proslavljenih
armad. Iz sigurnega vira lahko po-
ročamo, da se bo tudi naši kraljevit
izkazala ta čast, da se ji ponudi ak-
tívno sodelovanje v bodoči vojaški
zvezi med Francijo in Anglijo, ki pu-
staja že javna tajnost.

— Politična predavanja v Beo-
gradu. Beograd, 28. decembra. Vsled
inicijativnega predloga demo-
kratskega dijaškega kluba v Beogra-
du se bodo vršila prihodnje leto pre-
davanja in javna diskusija o raznih
aktualnih vprašanjih! Prvo tako pre-
davanje se vrši v četrtek, 1. januar-
ja 1920. Tema: O demokraciji. Pre-
daval bo g. Vladislav Savič, gene-
ralni konzul v New Yorku.

— Enotna demokratska stran-
ka. Izvrševalni odbor demokratske-
ga bloka razpravlja o tem, da se se-
danja demokratska zajednica spre-
meni v eno edinstveno stranko.

— Vakufske volitve. LDU Beo-
grad, 28. decembra. Razpisane so
nove vakufske volitve za 1. in 2. febru-
ar prihodnjega leta, ker so bile prve
razveljavljene. Teh volitev se udeleži
tudi musliman, komunistična stranka.

— Pogajanja z Avstrijo. »Politika«
javlja: Nemškoavstrijski državni kan-
celar dr. Renner bo dne 7. januarja od-
potoval v Prago, kjer bo nadaljeval že
v Parizu začeta pogajanja s čehoslova-
škim ministrom za zunanje stvari dr.
Benešom. Teh pogajanj se bo udeležo-
val tudi naš minister za šume in rude
g. Kristan, ki je po dvodnevnem biva-
nju na Dunaju odpotoval v Prago. Dr.
Renner ostane v Pragi 4 do 5 dni. Na-
to se povrne na Dunaj, od koder se bo
nekako sredi januarja napotil v Beo-
grad, da se pogaja z našo vlado o bo-
došjih gospodarskih odnosih med Ju-
goslavijo in avstrijsko republiko.

— Trgovska konvencija z Avstrijo.
LDU Beograd, 26. decembra. »Po-
litika« poroča: Minister za šume in ru-
de g. Anton Kristan je podpisal na Du-
naju novo trgov. konvencijo med naš-
im kraljestvom in avstrijsko republiko.
Ta nova konvencija obsega v glav-
nem odredbe prejšnjega dogovora,
sklenjenega pred petimi meseci, ter je
bila izpopolnjena v Beogradu prošli
mesec na način, ki smo ga tedaj obja-
vili.

— Veleizdajniški proces proti biv-
šemu ministru. Pred sodiščem v Kra-
gjevcu je pričela porotna razprava
proti Vukašinu Petroviču, bivšemu mi-
nistru iz Obrenovičeve dobe, proti in-
dustrijalcu Gijuri Mihailoviću in še na-
daljnim 43 osebami, ki so vsi obtoženi,
da so takoj ob okupaciji Srbije po av-
strijskih četah prestopili v sovražniško
službo. Vukašin Petrovič se je po-
nudil sovražniku v politično službo in
vodil propagando za novi avstrijski
režim. Razprava bo trajala najbrže do
srede januarja, ker je treba zaslišati
veliko prič.

— V službi sovražnika. Dne 26.
t. m. ob 10. dopoldne je bila seja mi-
nistrskega sveta. Med drugim so se mi-
nistri posvetovali o odredbah, ki naj jih
vlada podvzame napram ljudem, ki so
za okupacije služili sovražniku. Raz-
pravljalo se je pred vsem o aferi Milu-
tina Čokića in drugih sotrudnikov
»Beogradskih Novina«, ki so med av-
strijsko okupacijo izhajale v Beogradu.

— Naša interesna sfera v Albaniji.
Beograd, 26. decembra. V tuka-
jšnjih političnih krogih se govori, da bo
zahtevala Jugoslavija v Parizu ob re-
ševanju albanskega vprašanja kot svo-
jo interesno sfero severno Albanijo,
Skader in Drač.

— Gloriji za sporazum z Jugosla-
vijo. »Corriere della sera« javlja iz
Rima, da je bivši predsednik italijan-
ske vlade v parlamentarni debati o
zunani politiki izjavil: »Italijanska
zunanja politika mora sloneti na pri-
srčnem sporazumu z vsemi narodi,
posebno pa z našimi sosedi in, recimo
odkriti, z Jugoslovenci.«

— Uradniki na Bolgarskem.
»Pravda« poroča iz Sofije: Danes 26.
t. m. bodo velike demonstracije, ki jih
je organizirala »Zveza zvez«. Demon-
stracije imajo namen, protestirati proti
slabemu gnetnemu stanju uradnikov in
namestencev. Sodelovali bodo vsi držav-
ni in zasebni uradniki.

— Bolgarski general. »Politika«
javlja: Načelnik bolgarske generalne-
ga štaba general Nerezov je odstopil.
Na njegovo mesto pride polkovnik Re-
sukanov. Vsi bolgarski generali razen
generala Georgieva, načelnika vojni-
sodnega oddelka, so bili vpokojeni. Ka-
kor se trdi, je položaj v Bolgariji tak,
da bo vlada prisiljena proglasiti izred-
no stanje. Pri sebi komunistične stran-
ke je virgel nek bolgarski častnik bom-
bo, ki je ubila pet oseb.

— Angleške novice o londonski
konferenci. »Daily Telegraph« piše v
svojem uvodniku: »Potrjuje se, da pri-
naša minister Scialoja predloge, ki bi,
kakor se zdi, zamogli donesti rešitev

reškega vprašanja, ki se strinja s čast-
jo in z interesi Italije. Ako pride v krat-
kem do rešitve, bo imel svet trdno za-
upanje, da je vpostavitve reda na poti
realizacije.« — »Daily Mail« se veseli,
da je mogel Lloyd George pogajati se
s Clemenceaum in Scialojem o nujnih
političnih in gospodarskih problemih,
ki zadevajo vse tri dežele. — »Morning
Post« se bavi z vprašanjem defenziv-
ne trozveze angleško - francosko-
ameriške in pravi: »Ako se ta pogodba
ne ratificira, bo Clemenceauova sveta
dolžnost, da pošče druge garancije in
Velika Britanija ter Italija mu bosta
moral v lastnem interesu pri tem po-
magati. Anglija in Francija bosta mo-
rali urno rešiti razna še neresena vpra-
šanja, ako hočeta računati na Italijo.
Vprašanje, ki je sedaj važno, je, pre-
pričati narod, ki je žrtvoval pol milijon-
na življenj za skupno stvar, da spre-
mljaio italijanske aspiracije francoske
in angleške simpatije. — Poleg jadranske-
ga vprašanja je življenske važnosti za
Italijo pomirjenje osrednje Evrope. Mo-
rebitna vspostavitev monarhije na
Madžarskem bi mogla dobiti odmeva
drugod in je to razlog, za kateri bi mo-
rali imeti zavezniški eno skupno polti-
čko in voljo.« Ob zaključku piše »Morn-
ing Post«: »Londonska konferenca je
bila predvsem konferenca med Italijo,
Veliko Britanijo in Francijo in to se
zdi, da napoveduje povratek k stare-
mu sistemu ravnesja velesil. Spoz-
navajmo nevarnosti, ki nam grozijo v
bodočnosti in iščimo prijatelje, da se
jim zamoremo postaviti v bran.«

— Preiskava v zadevi namerava-
nega komunističnega puča v Budimpe-
šti. LDU Budimpešta, 27. decem-
bra. (Dun. KU. — OKU.) Po polizku-
nem komunističnem puču zoper vrhov-
no armadno poveljstvo in ministrskega
predsednika so izvedli snovi v prostori
socialnodemokratskega lista »Neps-
zave«, kakor tudi v tajništvu stranke
hišno preiskavo. Danes bosta dva člana
vodstva stranke zahtevala od minist-
skega predsednika in od vrhovnega
poveljnika pojasnilo, zakaj se je vršila
hišna preiskava.

— Odbor akademika za Jadran.
Dne 11. t. m. na sestanku akademikov za-
grebskega vseučilišča se je konstituiral
gornji odbor z svrha, da organizira pro-
pagando proti imperialističnim aspiracijam
na naše kraje kateri ležijo ob Jadranu.
Pri tej priliki poslana je regentu Alesan-
dru brzojavka: Zagrebška vseučiliška
omladina iz svojega shoda od 11. decem-
bra pozdravlja energični Vaš nastop za
naše pravice in se najsvečanije zaklinja,
da bo neuklonljivo ustrajala na braniku
naših pravic ob Jadranu, kakor tudi naše
teritorialne celokupnosti.

Kako je v Romuniji.

Ugleden rojak, ki se je te dni vrnil
iz Romunije, slika tamkajšnje razmere
tako-le: Nedavno tega so se vršile, ka-
kor jej znano, v sosednji Romuniji vo-
litve v parlament. Ne more se trditi, da
bi bile te volitve svobodne, ker je vla-
da vnaprej prepovedala vse volilne
shode. Novo izvoljeni parlament torej
ni izraz prave ljudske volje, zlasti za-
tega deli ne, ker se velik del prebiva-
stva sploh ni udeležil volitev, predvsem
so se absentirali od volitev Zidje, Ma-
lorusi in skoro vse prebivalstvo v
Besarabiji. Korupcija v Romuniji je
strahovita. Vso trgovino imajo v rokah
Zidje, ki jih je okrog poldruga milijona.
Ti Zidje so nakupili v svojih ro-
kah ogromno bogastvo in imajo vsled
tega odločilen vpliv tudi v državnih
upravi. Zato se je bati, da dobe tudi
vso politično oblast v svoje roke. Ro-
munija je dandanes vzor junkerske drž-
ave, zakaj v javnosti imata veljavo
samo boliar in oficir. Srednjega stanu
v Romuniji sploh ni, nadomešča ga ži-
dovski živelj, ki korumpira vse, kar
prihaja z njim v dotiko. Romunski
kmet je brezpraven, kakor v nobeni
drugi državi. Železniški promet je v
najdesolatnejšem stanju. Vlaki vozijo
v vsaki smeri samo enkrat na dan. Va-
goni so napol razbiti. V vozovih ni
sploh nobenih šip v vlakih se vobče ne
kuri. Vsi vlaki so strahovito prenapol-
njeni. Najmanj toliko kakor v vagonih
se vozi ljudi na strelah vozov. Dragi-
nja neprestano silno narašča. Znano je,
da je Romunija prava žitnica Evrope,
vključ temu je žito in moka silno dra-
ga. Tako stane kg moke 5/4 leja t. j.
po našem 16 K. O urejenih razmerah v
Romuniji za sedaj še ne more biti go-
vora. Kakor vse kaže, bodo v politiki
pridobili premoč in nadvlado novo
osvobodeni kraji. V vladnih krogih vla-
da velika nervoznost zaradi zunanjeja
položaja. Romuni se boje v prvi vrsti
Bolgarov, v drugi vrsti pa Madžarov.
Zato se bodo skušali čimnajtešneje na-
sloniti na Jugoslovence, s katerimi žele
živeti v najintimnejšem prijateljstvu,
da si s tem zavarujejo ledja nasproti
Madžarom in Bolgarom. Toliko kakor
gotovo je, da bo ta strah pred Madža-
ri in Bolgari prav blagodejno vplival
na ugodno rešitev jugoslovensko-ro-
munskega spora glede Banata. Zato ni
izključeno, da bi Romuni glede Banata
končno ne popustili in v celem obsegu
ne priznali naših zahtev.

Ako uvažujemo, da so zlasti pre-
hranjevalne razmere tudi v Čehoslova-
ški slabše, kakor v Jugoslaviji, mora-
mo priznati, da je življenje pri nas
razmeroma dokaj ugodnejše in boljšje,
kakor v katerikoli naši sosedni državi.
Res je sicer, da tudi pri nas v Jugosla-

viji niso razmere idealne, eno pa je
gotovo, da smo lahko zadovoljni, saj
živimo v dokaj urejenih razmerah in
pri nas je glede prehrane vsaj toliko
preskrbljeno, da široke plasti našega
naroda vsaj ne stradajo, ako tudi ne
žive v izobilju.

REŠITEV JADRANSKEGA VPRAŠANJA SE PRED KONCEM JANUARJA.

Zagreb, 28. decembra. »Riječ
SHS« prinaša od svojega dopisnika
iz Pariza sledečo vest: Rešitev ja-
dranskega vprašanja in nato našega
spora z Italijo se bliža svojemu za-
ključku. To nam svedoči Nittijev go-
vor s svojo še precejšnjo koncilijant-
nostjo. V javnih in političnih krogih
v Parizu se ta Nittijev govor ozna-
čuje kot umik italijanske imperijali-
stične politike. Ta umik je v prvi
vrsti uspeh avtoritativne intervencije
je našega regenta, prestolonasled-
nika Aleksandra in energičnega nasto-
pa in nepopustljivosti naše demo-
kratsko - socialistične vlade, nada-
lje dela ministra Draškovića in Sto-
janovića in naše mirovne delegacije,
a tudi nepopustljivosti Amerike, sta-
lišča Francije in Anglije v tem vpra-
šanju in končno izida volitev v Itali-
ji sami. Rešitev jadranskega vpraša-
nja se pričakuje še pred koncem ja-
nuarja prihodnjega leta. O Dalmaciji
se v Italiji niti ne govori več. Italija
ni so pred kratkim zahtevali še 4
otke od dalmatinskih obali: Korčulo,

Hvar, Lastovo in Vis. Nato so svoje
zahteve reducirali na Lastovo in
Vis, danes pa izgleda, da Italijani za-
htevajo od nas samo še Vis. Kar se
tiče dalmatinske obale, se govori sa-
mo še o Zadru. Zdi se, da bi Italijani
pristali na to, da dobi Zader nekako
avtonomijo, na vsak način pa bi
prišel Zader pod našo suvereniteto.
Tudi vprašanje reške države je pa-
lo že skoraj v vodo. Reka dobi avto-
nomijo pod našo suvereniteto, ali pa
dobi samo mesto, brez luke in Suša-
ka neke vrste samostalnost oziroma
avtonomijo pod zaščito lige naro-
dov.. V Istri bi šla naša meja napram
Italiji ob reki Raši, samo ustje Raše
bi pripadalo Italiji. Nadalje bi šla naša
meja od Raše na Učko goro, od
Podgrada pa z ravno črto na Tri-
glav, puščajoč nam igrjo. Posledno
in važno železniško križišče St. Pe-
ter na Krasu. Nekaj italijanski diplo-
mat je izjavil napram nekemu naše-
mu državniku, da želi Italija živeti z
nami v prijateljstvu in sporazumu in
da bo Italija skušala stopiti čimprej
v trgovsko zvezo z onimi državami,
ki žele uporabljati Trst za svoje tr-
govske tranzite. — Končno pa se že
več kakor leto dni zdi, da bo došlo
med nami in Italijani do sporazuma,
ki bo morda za nas sprejemljiv. —
Po rešitvi jadranskega problema bo
prišlo na dnevni red mirovne konfe-
rence arnavtsko vprašanje, ki je
istotako veljavno za bodoči razvoj
naše države.

NITTI O ITALIJANSKIH VPRAŠANJH IN O REKL.

LDU Rim, 27. decembra. (Dun. K.
U. Brezlično.) Ministrski predsednik
Nitti je izjavil ob sprejemu tujih poro-
čevalcev, da in iznozemstvu razširjene go-
vorice o notranjem položaju Italije niso
točne in da innozemstvo Italijo prema-
lo pozna, ako veruje, da stoji dežela
pred revolucijo in pred anarhijo. Glede
reškega vprašanja se je ministrski
predsednik Nitti izrazil, da je v krat-
kem pričakovati rešitve. Reka je za
Italijo le moralnega pomena, mogla
bi pri nepravilni rešitvi povzročiti novo
vojno, čemur pa se je treba izogniti.

D' ANNUNZIO ZAPUSTI REKO.

Bakar, 28. decembra. D' Annun-
zio je izdal proglas na reško preb-
valstvo, v katerem pravi, da so za-
vezniki izdali Italijo in da je Italija
ostala osamljena. Zato je on prisiljen,
da zapusti Reko.

ODPRTO PISMO ADMIRALA MILLAD' ANNUNZIU.

Bakar, 28. decembra. Admiral
Millo je poslal D' Annunziju odprto
pismo, v katerem mu sporoča, da
naj nikar ne pošilja nobenih vojaških
ekspedicij v Dalmacijo, ker je za-
vladalo tamkaj veliko pomanjkanje
živil, tako, da bo on sam prisiljen
večji del svoje vojske odpopkati,
ker nima zanj potrebnih živil.

ITALIJANI ORGANIZIRAJO ARNAVTSKE TOLPE.

Beograd, 28. decembra. Kakor
se doznava iz zanesljivih virov sku-
šajo Italijani organizirati med Alban-
ci razbojniške čete, ki naj vpadejo v
naše ozemlje.

NASILJE NA REKL.

LDU Beograd, 26. decembra.
»Pravda« piše, da še ni gotovih poro-
čil o tem, kako stanje vlada na Reki.
Zdi se, da so d' Annunzijevo ardit
uspehi in da se do danes še drže. S tem
je v zvezi odložitve Nittijevega poto-
vanja v Pariz. Nitti bi moral mirovni
konferenci poročati, da je italijanski
vladi popolnoma uspelo, ukiniti nasilni
režim na Reki.

Narodni plesi, narodne pesmi, naro-
ni običaji in narodni rekviziti in kroji
nastopajočih oseb so me naglile, na-
sem — »Koštano« odložil za kasne-
je. Takrat — meseca avgusta m. v.
— so bili na naši vladi še najtem-
nejši kulturni reakcionarci, ki bi
nam »Koštane« ne dovolili igrati.
Danes pa je na našem odru Stanko-
vičeva drama vzorljiva. — in po
Skerličevi kritiki mora »Koštana«
čim preje doživeti tudi slovensko
predstavo.

Takisto je želeli, da dobimo
kmalu v slovenskem prevodu »Ne-
čisto kri«. V cirilici je veliki večini
naroda nedostopna, a tudi v hrvat-
skem natisku bo le zelo težko ter
jedvan apol razumljiva. Stankovičev
jezik in slog je namreč zares —
»balkanski«, in turških besedi je v
njem uprav nešteto. Mučil sem se
s slovníkom, a niti ta mi v večini
primerov ni mogel služiti. Pisatelj
opisuje osebe in razmere, običaje,
kroje, orodje, jedi in plače iz svoj-

ga rodneja mesta Vranje in okolice
ob Moravi tik nekdajne srbsko-
turške granice, kjer žive pomešani
Srbi, Turki, Cincari in cigani. Zato
je v njegovem jeziku toliko čisto
turških izrazov, turcizmov, lokaliz-
mov, da se slovenski čitatelj le po-
časni preriva od strani do strani. Do-
sti boljše se pač niti Hrvatoma ne godi
pri čitanju tega Stankovičevega ro-
mana. Zato se čudim izdajateljstvu
»Moderne knjižnice«, da ni poskr-
belo knjigi tolmača turških i. dr. be-
sed, kakor je to storila n. pr. »Hr-
vatska Matica« za Jurkičeve nove-
le »Iz Završja«, ki so pa daleko ra-
zumiljevše.

Za spoznanje balkanskih Srbov
tam globoko na Balkanu je ta ori-
ginalni roman nedosežne vrednosti,
kot umetnina pa je prvovrsten. Zato
ga priporočam vsakomur.

Fr. Govekar.

* Svezak 39—40. Str. 196. — Cena
vezane knjige 9 K 90 v.

AVANTURE EKSKRALJA NIKITE.

Beograd, 28. decembra. Kakor se je doznalo, se je mudil črnogorski ekskralja Nikita v zadnjem času v bližini italijanske meje. Ko je uvidel, da so njegove mahinacije za povratek v Črno goro brezuspešne, je po begnil iz Francije v Italijo pod pretezo, da gre samo obiskat svojo hčerko, italijansko kraljico.

SPOR V AVSTRILJSKI SOCIJALNO-DEMOKRATSKI STRANKI.

LDU. Dunaj, 27. decembra. (ČTU.) »Neues Wiener Journal« javlja: Kakor doznavamo s popolnoma zanesljive strani, izvira nenadna bolezen državnega kancelarja dr. Rennerja iz močnega nesoglasja državnega kancelarja in njegovih radikalnih tovarišev, ki so izdali resolucijo v prilog obtoženih ogrskih teroristov. Skoro gotovo pride do odkritega preloma v socialnodemokratski stranki. Zmerni elementi pod vodstvom dr. Rennerja in Seitzja se bodo proglasili za samostojno stranko in vodili državne posle v koaliciji s krščanskimi socialci. Dr. Bauer in dr. Friderik Adler bi ustanovila po načinu nemških neodvisnih socialistov lastno radikalno stranko, ki bi potom sovjetskega sistema delovala skupno s komunisti.

TRILETNA VOJAŠKA SLUŽBA NA FRANCKOSKEM.

LUD. Baz, 27. decembra. (ČTU.) Francoski generalni štab je izjavil, da se vsled pomanjkanja ljudi ne more zadovoljiti z manj kakor triletno vojaško službo. Francija potrebuje ob Renu 20 tisoč moč, v kolonijah 100.000 moč, v Levantu 30.000, za pariško posadko 43 tisoč in za nadomestne čete 30.000 moč. Pri naboru letnika 1920 je bilo potrjenih le 20.000 moč.

PEDESEDNIK FRANCKOSKE REPUBLIKE.

LDU. Pariz, 27. decembra. (Dun. KU.) — Brezjično. Kakor se poroča, bo Clemenceau izvoljen za predsednika republike z večino najmanj 75 glasov. Ministrski predsednik postane baile Millerand, Poincaré pa, ako bo s tem zadovoljen, minister za finance.

OSKRBA FRANCIJE S PREMOM.

LDU. Baz, 27. decembra. (ČTU.) Da se olajša oskrbovanje Francije s premogom, je vlada sklenila uvesti s 1. februarjem letni čas in omejiti vporabo premoga. Delovni čas v tovarnah se skrči na pet dni tedensko, dalje se ustavi večje število navadnih tovornih vlakov in bodo zadnji čas vozili le živilski vlaki in pa vlaki, ki prevažajo lakozvane »najnuješe potrebščine«.

NEMŠKE KOLONIJE.

LDU. Pariz, 27. decembra. (Dun. KU.) Po načrtih, ki jih je mandatna komisija izročila vrhovnemu zavezniškemu svetu, in ki se tičejo mandatov za nemške kolonije, pripada Nemška južno-zahodna Afrika Angliji, pravtako tudi otočje Nauru v Tihem oceanu. Nemški del otočja Samoa se priključuje Novi Zelandiji, nemški del Nove Gvineje in Bismarkov arhipel Avstraliji. Maršalsko, Karolinsko in Mariansko otočje pripadajo Japonski.

GORNJA ŠLEZIJA.

LDU. Berolin, 26. decembra. (ČTU.) Zasedba Gornje Šlezije po zavezniških se je vršila po načrtu osem dni po podpisu mirovnega protokola. Vstanovila se bo vrhovna civilna uprava, sestojala iz štirih oseb. Predsedoval ji bo francoski general Levand. Pripadal pa bi ji tudi italijanski brigadni general Marinis in angleški polkovnik Percival. Francozi zasedejo 11 okrožij, Angleži 6 in Italijani 6 okrožij. Amerikanci bi imeli postaviti tri bataljone, ki jih pa najbrž ne bo. Namesto njih pridejo Angleži. Za vsako okrožje se ustanovi posebna komisija, kateri bi bila pridružena po en poljski in nemški komisar.

PROTI BOLJŠEVIKOM.

LDU. Berolin, 27. decembra. (Dun. KU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Bazla: Iz Helsingfors se poroča, da se je med Estonci in boljševiki razvila velika bitka. Na estonski fronti težki topniški ogenj boljševikov. Rdeča armada je baje prebila estonsko fronto, vsled česar je položaj Estoncev postal še bolj resen. To bi omogočilo padec Narve. Izgube na obeh straneh presegajo baje 20.000 moč. — »Achtuhr Abendblatt« javlja iz Bazla: Po poročilu »D. Maila« iz Petrograda so razkrili novo zaroto proti sovjetski vladi. Dosedaj je bilo aretiranih približno 900 oseb, med njimi več bivših carističnih častnikov, ter nekaj Francozov in Angležev, ki so osumljeni udeležbe pri tej zaroti. Dosedaj je bilo zaslišanih 350 oseb, več jih je že obsojenih. Sedemdeset oseb so ustrelili.

V Moskvi so bile vržene na avtomobil boljševiškega generala Baratova bombe. General je bil ranjen, njegov adjutant pa ubit. »Matin« javlja: Konferenca ministrskih predsednikov vseh zavezniških držav, ki se ima sestati začetkom januarja, se bo bavila z novim napadom proti boljševiški Rusiji. Lloyd George, Clemenceau in japonska vlada so od-

ni v nameri, nastopiti pomlad z orožjem proti vladi Ljeninga in Trockega. Italija se še ni odločila.

PETROGRASKI SOVJET.

LDU. Moskva, 27. decembra. (Dun. KU.) — Brezjično. V petrograjski sovet je bilo izvoljenih 641 poslancev, med temi 532 komunistov.

ANARHISTI V AMERIKI.

LDU. Berolin, 26. decembra. (ČTU.) Kakor se govori, obsega lista anarhistov, ki se imajo izgnati iz Amerike, 60.000 imen.

13 naše kraljevine.

— Telefonska zveza z Nemško Avstrijo. LDU. Beograd, 26. decembra. Ministrstvo pošte in brzojava je z avstrijsko pošto in brzojavno upravo sklenilo telefonsko pogodbo: Razgovori se morejo voditi od sedaj samo med Gradcem in Dunajem po eni strani in med Ljubljano, Zagrebom in Brodom po drugi strani. Za razgovor treh minut je plačati 16 kron, za starejše razgovore po 48 kron. To velja od 1. januarja 1920.

— Otvoritev poštnohranilničnih in čekovnih uradov. LDU. Beograd, 26. decembra. Z verodostojnega vira se doznava, da se skoraj predloži zakon o poštini hranilnicah in čekih in da se potem v vsej Jugosloveniji odpre poštne hranilnični in čekovni promet.

— Arnavti napadajo. »Politika« javlja iz Podgorice: Po zanesljivih poročilih iz Skadra, so razbojniške tolpe arnavtskih plemen Hoti in Grude, napadle naše predstraže. Arnavte je vodil neki italijanski častnik. Razbojniki so bili odbiti. Število naših izgub še ni znano.

— Uradniški draginski dokladi. Beograd, 26. decembra. Finančni minister je odločil, da se imajo izplačati vsem uradnikom in nameščencem najkasneje do pravoslavne Božice draginske doklade za mesec december. Vsi državni uradi imajo vsled tega čimprej vposlati popis svojih uradnikov in nameščencev glavni državnih blagajni.

— Proti tihotapcem. Minister notranjih del je odredil, da se vsaki privatni ali službeni osebi, ki naznani kak slučaj tihotapstva, odstopi polovica tihotapcu zaseženega blaga kot nagrada in tudi polovica denarne globe, ki se prisodi prijemu tihotapcu.

— Naš konzularni agent v Gradcu. Za začasnega konzularnega agenta v Gradcu je imenovan Vladimir Budisavljevič.

— Nov hrvatski dnevnik. Z novim letom prične v Zagrebu dvakrat na dan izhajati nov neodvisen dnevnik »Domovina«. Zjutraj v latinici, zvečer v cirilici.

Neodrešena domovina.

Reka neodvisna? LDU Veliki Bečkerek, 28. decembra. Budimpeštanski listi prinašajo vest iz Pariza, da bo Reka neodvisna država pod protektoratom entente. D'Annunzio je izjavil, da bo Reko branil do zadnjega diha.

Ugnani karabinierji. LDU Split, 27. decembra. (DKU) Italijanska okupacijska oblast je odredila, da se v Primorju pri Sibeniku rekvirira vse olje, toda prebivalstvo je v svojem ogorčenju z noži, sekirami in motikami napadlo karabinierje ter jih prepodilo preko hribov v Sibenik. Med narodom vlada tolika razburjenost, da se je italijanska oblast premislila ter preklicala izdano rekvizicijsko naredbo.

Prijazni zavezniki. LDU Split, 27. decembra. (DDU) Pri javni zabavi, ki so jo dne 22. decembra priredili šibeniški italijanski v tamošnjem gledališču, je prišlo zopet do običajnih sovražnih manifestacij proti zaveznikom, zlasti proti Ameriki. Klicalo se je Millu in D'Annunziju, na naslov Nittija in Scaloje so pa letelo poskove. Slišati so bili celo klici: »Abbasso il brigante Wilson!« (Doli s tolovajem Wilsonom!).

Italijanska prizadevanja. LDU Split, 27. decembra. Splitški Obavljenski Ured je prejel iz jugoslovanskih krogov v Parizu pismo, ki pravi med drugim: »V zadnjem času veselile živahno delajo na to, da se jadransko vprašanje čim prej definitivno reši. Obenem Italija na razne načine izkusa privedi do neslužbenih pogajanj z Jugoslovenci, kadarkoli doživlja kak nov neuspeh pri zavezniških. Po glasovanju v senatu in po odhodu ameriške mirovne delegacije iz Pariza, so upali Italijani, da si bo Amerika glede jadranskega problema umila roke in da bodo oni reševali to vprašanje v sporazumu s Francijo in Anglijo. Toda Scaloja je dobil v Londonu nedvoumen odgovor, da se jadransko vprašanje ne da rešiti brez Amerike, marveč da ima Amerika pri tem celo zadnjo besedo. Vse to je bilo Italijani zelo iznenadeni, ne pa naši zastopniki, katerim je ameriška delegacija pred svojim odhodom iz Pariza dala jasno razumeti, da hoče Amerika ostati zvesta Wilsonovemu projektu in da ne bo nikoli pristopila, da bi se jadransko vprašanje reševalo brez nje. Popolnoma neutemeljena je bojazan, da nas je Amerika izdala, ali da nas sploh hoče pustiti na cedilu. Dokler ostane na krmlu Wilsonova vlada, to je še 14 mesecev, se moramo zanesti na to, da se stališče Amerike napram jadranskemu vprašanju ne bo izpremenilo. Tega se ni bilo mogoče pričakovati, da bi Wilson

med tem časom umrl ali pa podal demisijo, ker je njegov neposredni naslednik podpredsednik Marshall popolnoma njegovega mišljenja. Italiji ne preostaja drugo, kakor da privoli v rešitev, kakršno predlaga ameriška vlada, ali pa da odgodi rešitev do leta 1921. Toda niti Italija, niti njeni zavezniki ne morejo pustiti to vprašanje do tedaj nerešeno. Zato se bo Italija naposled vendar morala prilagoditi Wilsonovi razsodbi. Italija bi mogla pridobiti več, kakor ji prisojajo Wilson, le v primeru, da bi popustila Jugoslaviji sama. Če vse leto si prizadeva Italija, da bi napotila Jugoslavijo k popustanju; isto hoče doseči tudi sedaj. Na eni strani izkusa na vse mogoče načine oslabil našo državo, na drugi strani pa stavlja našim rojakom iz raznih delov kraljevstva najvabljiveše ponudbe, da bi jih pridobila za svoje naklepe, zlasti glede Reke. Za Reko ponuja Dalmatincev vso Dalmacijo z Zadrom in Visom, Srbiji Črno goro, Črnogorcem severno Albanijo itd. Ker oficijelni zastopniki Jugoslavije neomajno vztrajajo na svojem stališču, izkusa Italijani s takimi posebnimi ponudbami razdvojiti naše javno mnenje, vendar smo preverjeni, da v tem oziru ne bodo imeli uspeha. Gotovo je tedaj, da bo jadransko vprašanje rešeno tako, kakor to zahtevajo življenjski interesi naše države, to je, da bo dobila Jugoslavija na Reki pristanišče in železnico ter da bo mogla z obema svobodno razpolagati. Nadalje ji bo pripadla vsa vzhodna obala Jadrana do Raše, oziroma Učke gore, pa do Bolane z vsemi otoki. Suverenost Italije ne bo segala preko Učke gore, niti preko sredine Jadrana. Celotni otok Vis še ni izgubljen za nas. Stvar bi se mogla končati mnogo neugodnejše za nas, ako bi Jugoslavija v zadnjem trenutku popustila tam, kjer ne sme popustiti in kjer nam gre za biti in ne biti. Italiji ni treba žrtvovati nobenega svojega življenjskega interesa, ako pristane na Wilsonov predlog. Po vseh znanih se Wilsonova osnova s čim dalje hitrejšimi koraki približuje svoji udeležitvi, ne glede na to, da bo v Italiji še mnogo hrupa zaradi Reke.

Prevoz in pogreb zemskih ostankov junaka Malgaja.

V nedeljo, dne 26. oktobra t. l. so bili izročeni Malgajevi zemski ostanki domači grudi, na istem pokopališču, kjer že počiva njegov oče. Malgaju se je izpolnilo njegovo zadnje srčno željo.

Dne 24. oktobra so ekshumirali Malgajevo truplo v Guštanju. Guštanj je nadel znake žalosti in z njim je žaloval celi Korotan. V cerkvi, kamor so prenesli krsto in kjer se je vršila maša zadušnica, se je poslovil v krasnem govoru od junaka dr. Rožman. Da znajo ceniti in ljubiti svojega osvoboditelja, so celemu svetu Korošci dokazali ta dan. Ne pregledne množice so ga spremljale, preko 40 duhovnikov se je udeležilo pogreba, zadnja občina, zadnja vas je tekmovala, da položi čim lepši venec na junakovo krsto. In stare žene so pripovedovale o dobrem gospodu, ki je pripeljal moke in sladkorja in bil tako prijazen in dober.

Iz Dravograda v Celje so prepeljali truplo po železnici. Spremljali so krsto razni sorodnikov člani odbora, zastopniki njegove rojstne občine in njegovi najbližji rojaki, njegovi hajduki. Voz s krsto je bil okusno okrašen, na stroju sta stražila dva Sokola. Prevoz je nalikoval vožnji triumfatorski. Na vsaki postaji je čakalo ogromno ljudstva, da izkaže zadnjo čast junaku. Povsod nagovori, žalostinke, vedno več vencev se je gomililo nad krsto. Posebno presrečen je bil sprejem v Zalcu, kjer je odseval kolodvor v žoltem svitu bakelj.

Z veliko zamudo je privozil naposled vlak v Celje. Nepregledna množica ljudstva, častniški zbor, mestni svet, razne korporacije in društva so pričakovali junaka. Častniki so zanesli krsto v kolodvorski vestibul, kjer je bil postavljen katafalk. Tukaj je ostalo truplo do nedelje zjutraj.

V nedeljo, dne 26. oktobra se je vršil pogreb v St. Jurju ob Južni želi, v Malgajevem rojstnem kraju. Ob 10. uri predpoldne je dospel sprevoz v St. Jurji. Sokolska kavalkada in nebroj vozov je spremljalo junaka v njegov rojstni kraj.

Pred vhodom v trg se je vršil veličasten sprejem. Ljudstva je bilo na tisoče.

V imenu Korošcev je izročil g. Kotnik mrtvo truplo junakovo njegovi materi, starki, ki je obdana od svojih otrok pričakovala svojega ljubljence, svojega najmlajšega sina. Bil je globoko pretresujoči prizor.

V imenu odbora za Malgajev spomenik je ravnatelj Bellé prevzel truplo in pozdravil vse, ki so prišli, da izkažejo zadnjo čast padlemu junaku.

Pevci Celjskega pevskega društva in Oljke so pod vodstvom prof. Beraniča zapeli žalostinko »Vigred na novine«. In prišlo se je premikati

veličasten sprevoz, kot ga še Sentjur ni videl proti župni cerkvi. Na čelu kavalkade, izza nje vojaška godba, Sokoli, Orli, prva polovica vojaške čete, pevski društva, nosilci vencev, duhovništvo s kanonikom Bohancem, dekanom šmarnskim, kateri je vodil kondukt. Sesterovprežnemu galavozu je sledila mati s sorodniki, general Maister, častniški zbor, okrajni glavar celjski, razne deputacije, zastopniki akademskih društev, narodno ženstvo, vojaška četa in tisoči ljudstva.

Po maši zadušnici se je v istem redu pomikal sprevoz na pokopališče. Tukaj so po cerkvenih obredih pevski društva zapela pretresujočo žalostinko. Ob odprtem grobu je general Maister v vznešenem pesniškem govoru pokazal narodu svojega junaka, kateremu je mirno zaupal in kateri je zvesto držal svojo obljubo, jo potrdil s svojo smrtjo.

Andrej Oset, ožji prijatelj junakov, na čigar poziv je v prvih dneh prevrata ta pohitel na Koroško, je orisal v daljšem govoru podrobno Malgajevo veličansko delo in njegove zasluge za osvobodjenje Korotana.

Ob zvokih »Lepe naše domovine« so spustili krsto v grob.

Se častna salva in prve grude prično zasipavati krsto. Malgajevo truplo je shranjeno v domači zemlji.

Popoldne istega dne se je ob velikanski udeležbi odkrilo spominsko ploščo na Malgajevi rojstni hiši. V imenu občine je podvzel sam svečani akt odkritja g. Drogenik, ki je v navdušenem govoru proslavljaj junaka. Govorili so še kapetani Santic, njegov bivši poveljnik, v imenu jugoslovanske napredne akademske omladine g. R. Dobovšek in odvnetik dr. Rajh. Pevci so zapeli »Bože pravde« in »Lepo našo domovino«, s čimer je bila slavnost zaključena.

In tako spava Malgaj mirno tamkaj, kjer se mu je rodila prva misel, tam kjer je dozoreval njegov načrt za osvoboditev Koroške. Mirno sniva, dragi Franjo, svoj veliki sen o gosposvetem polju. Ko zaplapol nad gosposvetim poljem naša trobojnica, takrat bo maščevala tvoja smrt, bo dosežen tvoj cilj. Da se kmalu uresniči tvoj sen, v to pomози Bog!

Občni zbor slovenskega planinskega društva.

V soboto, 27. t. m. se je vršil v mali dvorani Narodnega doma 24. redni občni zbor Slovenskega Planinskega Društva. Predsednik dr. Tomišek je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče in podal nato izcrpno poročilo o delovanju društva v zadnjih vojnih letih in o težkočah, s katerim se je imelo in se še ima društvo boriti. Oporzarjal je zlasti na škodo, ki jo ima društvo vsled delne okupacije našega ozemlja po Italijanih. Kakor je bilo društvo še leta 1914. silno obremenjeno in zadolženo, se je vendar posrečilo agilnemu delovanju odbora na eni strani in s pomočjo raznih podpor, tako s strani posamnikov, javnih korporacij in oblasti, da je prišlo denarno stanje društva v ravnovesje. Zlasti leto 1919. je bilo v tem pogledu dobro. Društvo je poplačalo vse svoje stara dolgeve in nakupilo vse kočje nemškega in avstrijskega planinskega društva, za kar gre v prvi vrsti zahvala vladi, ki je to akcijo z vsemi močmi podpirala. Te nemške kočje so tvorile v našem planinskem raju nekeake postojanke nemštva, kjer se je tujcem razlagalo, da je to njihova zemlja in kjer se je vedno in vedno bolj propagirala nemška misel, kakor pa gojila ljubezen do planinstva. Društvo je prevzelo z nemškimi kočami nase težko breme, ker so te kočje več ali manj izpropane, skušalo pa bo z umno ureditvijo in spretnim gospodarstvom spraviti vse v najljepši red. V vseh društvenih kočah se bo nudila prava gostoljubnost ne glede na narodnost. Društveno delovanje se bo v bodočnosti poživilo in sicer zlasti na našem severu, ker nam žal agilnejše delovanje proti zapadu ni mogoče.

Sledilo je obširneje tajniško poročilo, ki ga je prebral kapetan g. Badiura. Ob koncu tega poročila se je spomnil tudi v zadnjih letih padlih in umrlih članov in so se zborovalci v znak sožalja dvignili s sedežev. Knjigovodja g. Rozman obširno in izcrpno poroča o blaginjskem stanju zadnjih let, poudarjajoč zlasti dejstvo, da se je društvo rešilo vseh svojih dolgov in da so značala aktiva koncem leta 1918. po odbitku običajnih odstotkov na stavbah in inventarju 178.289 K 79 vin, pasiva pa 45.819 K 7 vin. V letu 1919. je prejele društvo od raznih strani izdatne podpore, ki so omogočile nakup nemških koč, za kar gre vsem darovalcem najtoplejša zahvala. Na predlog pregledovalcev računov.

ki izjavljata, da se nahaja društveno knjigovodstvo v najlepšem redu, se podeli celemu odboru absolutorij.

Sledilo so nato predlogi osrednjega odbora. Članarina se zviša od letnih 6 K na 12 K; vstopnina ostane 2 K; ustanovnina se zviša od 100 K na 400 K. Glede izdajanja »Planinskega Vestnika« se zaključilo, da izbere odbor poseben osek, ki ima nalogo, da čimprej zopet izide to važno društveno glasilo. Pristojbine v planinskih kočah, t. j. vstopnina in prenočnina se bo uredila po vseh planinskih kočah enotno. Pravila se spreminjajo v toliko, da se zviša število odbornikov na 14, število namestnikov pa na 5. — Vnela se je nato daljša in zelo zanimiva debata o prekrstitvi dosedanjih nemških koč, ki so prešle v društvene roke. Končno so se sprejela sledeča imena: V Julijskih alpah: Marije Terezije koč, sedaj Aleksandrova koč, Deschmanova koč, sedaj Staničeva koč, Siebenseehütte, sedaj koč ob Triglavskih jezerih; Vosssova koč pod Vrščem, sedaj v oblasti Italijanov naj se imenuje Erjavčeva koč; v Karavankah: Berthahütte pod Kepo, sedaj koč na Jepci; Kahlkogelhütte, sedaj spodnja goltska koč, Valvazorjeva koč obdržijo svoje ime; Klegenfurtherhütte, sedaj Rožanška koč, Zoizova koč obdržijo svoje ime; Klegenfurtherhütte, sedaj Rožančahütte, sedaj koč na Korošici; koč v Logarski dolini naj se imenuje Piskernikova koč in Ursula-berghütte, sedaj koč na Urški gorji. — Ob tej priliki se je čulo mnogo jako umestnih in dobrih predlogov od raznih predlagateljev, katere bo društvo pri svojih bodočih zgradbah lahko vporablja. Pri slučajnostih je predlagal dr. M. rak resolucijo, v kateri se zahteva ustanovitev narodnih parkov, po vzgledu mnogih inozemskih držav, v zaščito prirode in v omejitvev brezmišelnega devastiranja naše flore. Inž. Skabrne predlaga, da se uveljavijo tozadevni zakon iz l. 1912., ki ni dobil takrat sankcije. Ravnatelj Wester predlaga resolucijo, glasom katere naj se polaga večjo pažnjo propagandi za naše planine med brati Hrvati in Srbi.

Po rešitvi še več manjših vprašanj se je razglasil izid volitev. Per acclamationem je bil izvoljen za predsednika g. dr. Tomišek, v odbor pa so bili izvoljeni po lističih sledeči gg.: Ogorelec, Mlakar, Korenčan, dr. Svigelj, Rozman, Hrovatin, Sarabon, Soklič, Hauptmann, Skabrne, Mencinger, dr. Demšar in Badiura. Odbornikovim namestniki gg.: Kunaver, Lapajne, Dostal, Potočnik in Jeretina. Preglednika računov gg.: Lindtner in Kajzel. Po 12. uri ponoči je zaključil g. predsednik zborovanje.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 29. decembra 1919.

— Juridična fakulteta v Ljubljani. Kakor poroča te dni v Ljubljano došli univ. prof. dr. Leonida Pitamic, je prišel profesorji zbor ljubljanske juridične fakultete, sedaj v Parizu, da sklepa da je otvoritev letošnjega zimskega semestra na tej fakulteti nemogoča, ker so bili vsi trije imenovani profesorji po nalogu kraljeve vlade v Beogradu za posle pri mirovni konferenci v Parizu in tako niso mogli dosedaj izgotoviti najnujejših priprav za otvoritev fakultete. Za tekoči semester naj se zato dijaki-juristi inkskribirajo na kak drugi pravni fakulteti. Onim, ki so se vpisali na ljubljanski filozofski fakulteti in ki hočejo v II. semestru prestopiti na juridično fakulteto, bo profesorji zbor semester na filozofski fakulteti vračunal za pravni študij pod pogojem, da poslušajo na tej fakulteti predavanja, ki so v dotiki s pravnimi študijami, to je filozofsko - historične vede. S pripravami za otvoritev II. semestra na juridični fakulteti se bo takoj pričelo. V to svrhu je prišel prof. Pitamic v Ljubljano.

— Izredna javna seja občinskega sveta bo v torek dne 30. decembra 1919 ob petih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne sele: Naznanila predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnopravnega odseka poročilo: 1.) o izvolitvi dveh zastopnikov mestne občine v okrajno komisijo za prižbo o vojnih dajatvah; 2.) o izvolitvi dveh zaupnikov v svrhu uredbe zemljiške knjige glede parcel št. 245/8 in 245/12 kat. obč. šentpetersko predmestje. Finančnega odseka poročilo o prošnji Društva za zgradbo Sokolskega doma Sokolu I. za prodajo stavbišča na trgu Tabor za zgradbo telovadnega poslopja in telovadišča. Obrtnega odseka poročilo: 1.) o prošnji dimnikarske zadruge za zvišanje tarifa; 2.) o prošnji društev komisijonarjev in postreščkov za zvišanje tarifa. Upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne poročilo: 1.) o ponudbah za vožnje za mestno plin.

narno za leto 1920; 2.) o poročilu ravnatelja mestne elektrarne glede raznih prošelj za vpeljavo električne razsvetljave. — B. Tajne seje: Naznanila predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalno - pravnega odseka poročila: 1.) o prošnji za razpisane občinske ustanove za onemoglo obrtnike; 2.) o prošnji za razpisano Dragotin Zagorjevo ustanovo; 3.) o raznih prošnjah v personalnih zadevah mestnih uslužbencev. Finančnega odseka poročila: o prošnji licejskih profesorov za izjednačenje prejemkov s srednješolskimi profesorji. Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za obrtne koncesije.

— Poljski podkonzulat v Ljubljani. Poljska vlada je osnovala v Ljubljani stalni podkonzulat. Za podkonzula je imenovan g. Mieczyslaw Mistrat, ki je svojo službo že nastopil. Uradni prostorji se začasno nahajajo v hotelu Union, soba št. 2 in 3. Uradne ure za stranke so vsak dan od 10.—12.

— Iz Egipta se vrne danes 900 jugoslovenskih ujetnikov in civilnih internirancev. Včeraj so prispeli ponoči v Borovlje, kjer jih je v imenu koroskih Slovencev iskreno pozdravil g. Vahitar. V kratkem se vrne v domovino še več tisoč Jugoslovenov, ki so jih Angleži med vojno internirali v Egiptu. Nadejamo se, da se bo z merodajne strani ukrenilo vse za njih dostojen sprejem.

— Naši arhivi. V božični prilogi »Sl. Naroda« vprašuje neki gospod, kaj je storila naša delegacija v Parizu? Na to vprašanje odgovarja naša delegacija, da je bila v Parizu v službi naslednje: V etnografski sekciji — znanstvenem oddelku naše delegacije je ta važna kulturna zadeva prišla v razgovor. Izvolil se je ožji odbor: beogradski vsenč. profesor dr. A. Belič, zagrebški vsenč. profesor dr. Fr. Šišić, in mariborski prof. dr. Fr. Kovačič. Ta odbor je sestavil natančno spomenico o razdelitvi ne le avstrijskih, marveč tudi ogrskih državnih in deželnih arhivov, knjižnic in muzejev. Ta spomenica se je predložila delegaciji in ob enem dostavila Čehom in Poljakom, da stavijo iste zahteve. Delegacija je zahtevala predložiti mirovni konferenci, ta pa jo je v svoji nedumljivosti kratkovidnosti in ozkornosti aejminu odbila, češ, toso kulturne naprave, ki se ne smejo drobiti. Tako je nove države obsodila v večno duševno odvisnost od Dunaja in Budimpešte. Naša delegacija je torej stala na višku, a najvišji krog se niso mogli tako visoko povspeti. F. K.

— Za moštvo varnostne službe v Ljubljani. Sklep deželne vlade za Slovenijo z dne 10. aprila t. l., da se moštvo zbora varnostne straže v Ljubljani, ki je bilo pri ustanovitvi državnega policijskega ravnateljstva v Ljubljani dne 1. aprila 1913 neposredno prevzeto iz občinske redarstvene službe v Ljubljani v državno redarstveno službo, šteje prejšnji čas službovanja v občinski redarstveni službi tako, kakor bi bil potekel v državni službi in da to velja za napredovanje v višje plačilne stopnje, za aktivitetno doklado, za starostno doklado in za mirovino, odobrava in potrjuje ministrstvo za notranje zadeve, izpreminjaje ga le v toliko, da vella le za one prejemke, ki dospevajo v plačilo od 1. januarja 1920 naprej. — Finančni minister je s svojim rešenjem z dne 10. decembra odobril, da se poverjenstvu za notranje zadeve deželne vlade za Slovenijo dovoli nabava obleke in obuvla za varnostno stražo in policijske agente v iznosu 472.065 kron.

— Imenovan je za inšpektorja pri finančnem ministru v Beogradu finančni računski svetnik v Ljubljani Iv. Jerman.

— Osebnost s pošte. Mesto poštne odpravnice v Smihelu pri Pliberku je dobila bivša odpravnica Josipina Hribernik. — Za poštarja v Guštanju je imenovan poštni oficijant Perdo Voh. — Mesto poštne odpravnice pri poštne uradu Brezovica pri Ljubljani se je podelilo vpokojeni odpravniči gospe Mariji Fabiančič.

— Osebnost. Ministrski svet je s ukazom z dne 20. decembra 1919 sklenil in odredil, da se Oton pl. Detela, vladni svetnik pri deželni vladi v Ljubljani, na lastno prošnjo iz zdravstvenih ozirav stalno vpokoji z zakonitimi prejemki.

— Pri vseh oddelkih poverjenstva deželne vlade za notranje zadeve se sprejemajo stranke vsak dan, razun ob nedeljah in praznikih, od 10. do 12. ure predpoldne.

— Uradna zdravniška služba. Pri zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro je popolniti službo zdravstvene nadzornika v VII. čin. razredu. — Prošnje je vlagati do 10. januarja 1920.

— Og. častniki — bivši vojni ujetniki se vabijo v ponedeljek 29. t. m. ob pol osmi zvečer na sestanek v gostilno »Mikuž« v Kolodvorski ul. da se pogovorijo, kako pomagati našim še nepodreženim vojnim ujetnikom. — Več vrstnih se častnikov — vojn. ujetnikov.

— Odpust starejših vojakov. »Beograjski Dnevnik« javlja: Ker razpolagajo vsi naši vojaški oddelki z dovoljnim številom dobro izvežbanih vojakov, bodo vsi starejši, dosluženi vojniki v kratkem odpušteni brez ozira na njihovo starost in njihov letnik.

— Sorodniki vojnih ujetnikov, ki se še sedaj nahajajo na Francoskem, se pozivljajo, da naznanijo takoj predsedništvu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani točni prijimek in krstno ime, rojstni kraj, politični okraj in starost dotičnih ujetnikov.

— Odsek za prehrano obavlja: Vračajočim se beguncem izdaja izvoznice za živila in živino doslej izključno odsek za prehrano v Ljubljani. Vse tozadevne prošnje naj begunci vložijo pri političnih okrajnih oblasteh na posredovalni urad za begunce, ki bo kratkim potem izposloval izvoznice pri imenovanem odseku. Neposredno se beguncem ne izdajajo izvoznice.

— Dunajski visokošolci, ki stanujejo sedaj v Ljubljani, se pozivljajo, da se vsi brez izjeme udeležijo sestanka, ki bo v torek 30. t. m. ob 3. uri popoldne v restavraciji Narodn. doma. — J. Turk.

— Promet v Avstriji. Danes dopoldne se je vršilo v državnem uradu za promet večurpo posvetovanje in se je tam sklenilo, kakor poročajo večerni listi, da ostane železniški promet ustavljen do 2. januarja 1920.

— Na progi Ljubljana - Vrhnika. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Na progi Ljubljana - Vrhnika vozita v torek, sredo in četrtek, t. j. 30. in 31. decembra ter 1. januarja vlaka 2703 in 2704.

— Darujeto za revne prekmurske dijake. Za revne prekmurske dijake na državni gimnaziji v Murski Soboti se bo z novim letom otvorila dijaška kuhinja, katere namen je preskrbovati revnim in pridnim dijakom potrebno hrano in po možnosti tudi stanovanje. Vkljub silnemu pritisku od strani naših nasprotnikov pohaja vendar redno v I. gimnaziji razred 30 dijakov; njih pretežna večina je zelo revna in mnogi bodo morali opustiti študije, ako jih ne bomo vsestransko podpirali. Slovence in Slovenci, priskočite dijaški kuhinji v Murski Soboti na pomoč in prispevajte kolikor je v vaših močeh! Darovi naj se pošiljajo na »Dijaško kuhinjo v Murski Soboti«.

— Zvišanje pristojbin za hrzotavke v Nemško Avstrijo. Vsled odloka poštnega ministrstva se zviša pristojbina za hrzotavke v Nemško Avstrijo počenši od 1. januarja 1920 od 6 par na 10 par ti, po sedanjem tečaju od 21 na 35 vin. minimum 1 din. ti. 3 K 50 vin. Poleg redne pristojbine je plačati približno 1 din. ali 3 K 50 vin. za vsako hrzotavko kakor do sedaj. Časopisne hrzotavke vživajo ugodnost znižanja za 50 odstotkov.

— Gospa Delta Ivančička, tajnica »Kola srbskih sester« v Beogradu, je prispela v Ljubljano ter konferira tukaj o velevažnih socialnih in slovenskih vprašanjih. Nadejamo se, da bodo posvetovanja rodila obila uspehov. Gospa si je, ko je kot srbska bezunka se živela na Reki, pridobila obilo zaslug za naš življenj na Reki ter je letos septembra meseca na jugoslovenskem ženskem kongresu v Beogradu blazodejno vplivala na potek debat. Soprogo gospe Ivančičke je bil svojčas v diplomatski službi; zato ima gospa tudi dobre zveze z angleškim svetom.

— Ruski kružok. Radi nenadne bolezni g. T. M. dr. Jenkove se konverzacijski večeri v ruskem kružku do preklica prenehajo.

— Nova nabiralnica. Šteben pod Juno. Zadnje dni se je otvorila poštna nabiralnica v Štebnu pod Juno. Poštno zvezo ima s Smihelom pri Pliberku, politični okraj Velikovec.

— V pravoslavje je prestopil celjski nemški trgovec Zanger. Pri prestopu je dobil novo krstno ime Dušan. Svojo graščino v Blagovni pri Celju je prodal nekemu majorju iz Hrvatske.

— Mariborski dvorec je kupil, kakor poroča »Mariborski delavec«, goriski rojak Starec za 250.000 K. Mariborski dvorec je znamenita zgodovinska zgradba in je želeli, da bi ostala pri eventualni restavraciji v svoji prvotni obliki.

— Graščina »Novo Celje« prodana. Grof Salm - Reiferscheid je prodal svojo graščino »Novo Celje« pri Zalcu baronu Turkoviču, znanemu hrvatskemu bogatašu.

— Uvedba seiske službe pri poštne uradu v Tinja. Z dnem 15. oktobra t. l. se je uvelo pri kraljevem poštne uradu Tinje dostavljanje poštne pošte po poštne pismonoši v sledeče vasi: Homberk, Dražje, Gorca, Rakolje, Poslun, Hum, Dravski dvor, Lačni breg, Lesnje, Duh, Almat, Lipje, Tinjsko polje, Vahnja ves, Goriče, Dobrova, Zavha ves, Vrina ves, Smihel, Lepa ves, Podgorje, Brankovca, Dol. ves, Drča, Poroče in Kralčevjevo.

— Osebnost promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: V ponedeljek, dne 29. decembra se bo na progah južne železnice vršil osebni promet v istem obsegu, kakor pred 24. decembrom. Počenši od vstetega torka 30. decembra do vstetega 1. januarja bo osebni promet na južni železnici zopet uki-

njen. Izvzeti so naslednji vlaki: Ekspresna vlaka, italijanska osebna vlaka od Logatca do Ljubljane št. 84 in 87, osebna vlaka na progi Zidan most - Ljubljana št. 32 a in 37 a, kakor tudi vlaka št. 60 in 63 na progi Ljubljana - Borovnica. — Pripomba: V Nemški Avstriji se ukinitve osebne prometa na južni železnici, ki je bilo prvotno namenjavno do 28. decembra, podaljša do vstetega 1. januarja.

— V Rušah se je včeraj ustanovil Sokol in sicer za Ruše in Seljnico.

— Iz Škofje Loke se nam poroča, da tudi tam stanovanske razmere niso nič boljše kot kje drugje. Ravno tako morajo tudi tam stranke čakati, prositi in moledovati na mesece predno se jim posreči dobiti kako stanovanje, vendar so še vedno stranke, katerim sreča ni mila. — Pač pa se še vedno nahaja v Škofji Loki rodina nekoga bivšega uradnika R., kateremu samemu pa je bolj ugajalo oditi v Avstrijo v Celovec — kar vse je g. glavarju Žitniku dobro znano, ne da bi smatral za potrebno, to stanovanje zaseči in dati našim ljudem.

— Alkohol. Dne 22. decembra je predaval šolski zdravnik dr. M. Rus učencem in učenkam šišenske meščanske šole ter staršem o škodljivosti uživanja alkohola. Na podlagi izbornih slik, statističnih podatkih in bogatih lastnih izkušenj je razložil predavatelj navzočim uničujoče delovanje alkohola na človeško telo v splošnem, posebej pa še na mladino, kateri naj starši popolnoma zabranijo uživanje tega strupa. Zdravnik je kruto bičal tudi grdo razvado, da nevedni starši celo dolence omamljajo z alkoholom, katerega dejanja posledice so usodopolne za ves nadaljni razvoj človeka. — Žal, da se tega poučnega in važnega predavanja ni udeležilo več staršev. — P. K.

— Zveza s Prekmurjem. V Slov. Nar. in menda tudi po drugih časopisih agitirajo župani prizadetih občin za železnico Ljutomer - Vizmetinci - Središče. Naštevajo razne dobrote, ki bi se dele izvažati iz ondotnih krajev. Med drugim slutijo tudi neke premore in sol, na petroleje pa so pazabili. Resnica pa je, da železnica še nikjer ni bila ljudem v škodo. Naravno je torej, da se tudi Mirkasčevanj (Središčanj) jo itak imajo pogajajo za železnico. Pri tem pa se zaletavajo v stari projekt zveze Ljutomer - Ivanjkovci - Ormož. Trdijo, da se ne more razširiti kolodvor v Ormožu, četudi bi se dal raztegniti makar do Središča. Zatem pravijo: »Ivanjkovska proga ne bi imela za okraj nobenega pomena ker pretežna večina v bližnji progi ležečih vinogradov radi prevelike strmine ne bi mogla voziti svojih pridelkov na isto.« Vinogradi ne bi mogli voziti? Kdo naj to razume! In zaradi »prevelike strmine?« Saj se projektirana proga vendar prav nikjer ne dotiče vinogradov, temveč teče po dolini, ki je vsekakor višja od Vizmetinske, torej tudi manj močvirna. Veselje iz izvažanjem lesa pa vam od srca privoščimo. — Sicer pa so načrti za progo Ljutomer - Ivanjkovci - Ormož že v detajlu izdelani in to oni o rentabilnosti in o trasiranju, ter so, če niso v Ormožu, pri vojnem ministru na Dunaju. To pomeni razen tega, da je proga za 1 in pol km krajša — velik napredek in prihranek. Da bi pa ta proga ne imela za ormoški okraj nobenega pomena, je abotna trditve če pomislimo, da imamo v Ormožu najrazličnejše urade, lekarno, bolnišnico in tudi most čez Dravo na Hrvaško. Poleg tega sta Ljutomer in Ormož zvezana čez Ivanjkovec z brzoljavim in telefonskim vodom, ter se tod prevažajo že leta in leta poštni voz. Zakaj vse to, če je ta zveza »za cel okraj brez pomena?« Poleg še več drugih in tehničnih razlogov je ravnokar omenjena poštna, brzoljavna in telefonska zveza Ljutomer - Ivanjkovci - Ormož kašipot, kod naj steče nova železnica, ki bo za okraj največjega pomena in koristi. Še pred dvajsetimi leti se je propagiralo za to progo, in že v takratnih projektih se govori o železniškem mostu na Moti pri Ljutomeru čez Muro na Prekmurje. V glavnem pa govorijo za to progo še strategični oziri, ker je dovolj oddaljena od nam že od davnih časov sovražne Ogrske. Pripomnimo še, da se v Veljčanah, pet minut od projektirane postaje Ivanjkovci - Svetinje koplje premore enak trboveljskemu, in ki se ga redno mnogo izvažva v Ljutomer in na Mursko polje.

— Zrebanje ljubljanskih srečk se vrši dne 2., 3. in 5. januarja 1920 v uradnih prostorih mestne blaginice vsakokrat od 9. do 17. ure. Ob teh dnevih mestna blaginica za stranke ne bo uradovala.

— Umri je Viljem Lipovšek na posledicah prestane vojne. N. v m. p.

Kultura.

— Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani Opera. V ponedeljek, dne 29. decembra: »Lepa Helena«, izven abon. (v prid Udruženja glumca). — V torek, dne 30. decembra: »Rusalka«, abon. A. — V sredo, dne 31. decembra ob 4. popoldne: »Djak prosjake«, izven abon. — V četrtek, dne 1. januarja: »Lepa Helena«, izven abon. — V petek, dne 2. januarja: »Rusalka«, abon. B. — V soboto, dne 3. januarja: »Prodana nevesta«, abon. C. — V nedeljo, dne 4. januarja: »Hoffmannove pripovedke«, izven abon. —

Drama: V nedeljo, dne 28. decembra popoldne: »Pepek«, izven abon.; zvečer: »Hilapci«, izven abon. — V ponedeljek, dne 29. decembra zaprt. — V torek, dne 30. decembra: »Na Pologu«, abon. C. — V sredo, dne 31. decembra ob 3. popoldne: »Na Pologu«, izven abon. — V četrtek, dne 1. januarja popoldne ob 3.: »Pepek«, izven abon.; zvečer: »Korenček«. — V petek, dne 2. januarja: »Hilapci«, abon. E. — V soboto, dne 3. januarja: »Korenček«. — V nedeljo, dne 4. januarja popoldne: »Protekcija«, izven abon.; zvečer: »Pepek«, delavska predstava, izven abon.

— Ernesto vitez Cammarota — 60. letnik! Naš ljubti Cammarota je slavil dne 23. decembra 60letnico svojega življenja. Hkratu praznuje lahko 37letnico svojega pevskega delovanja in 33letnico svojega tenorskega delovanja v Zagrebu in na jugoslovenskih odrih sploh. Ta slavni, večno mladi Nestor naših tenoristov pa še danes prepeva na zagrebškem odru velike in prve tenorske partije v »Porinu«, »Balazzu« in »Cavalleriji«. Rojen je bil dne 23. decembra 1859 na otoku Malti kot sin odličnega dirigenta in opernega ravnatelja v Bariju. Spočetka salonski komik, je postal že v 19. letu tenorist, ki je pel po raznih laških mestih. Pel je odlično tudi v Rimu in Turinu ter si je pridobil priznanje kralja Umberta I., ki ga je odlikoval z visokim redom za njegovo umetnost na odrih in na koncertih. V Zagreb je bil angažovan oktobra 1887 ter je deloval ves čas doslej kot prvi tenor in kot učitelj petja. V Ljubljani uživa Cammarota kot odlični pevec laških partij največji ugled; gostoval je na našem odru šestkrat. A tudi na koncertih »Glasbene Matice« je sodeloval opetovano s sijajnim uspehom. Mnogokrat je rešil našo opero iz zadreg ter vselej s kavalirsko uslužnostjo prihitel na pomoč. Zato se ga spominjamo s hvaležnostjo. Leta 1903. je bil odlikovan z visokim redom sv. Save po kralju Petru. Cammarota se je ves posvetil umetnosti ter je ostal vzlic vsem lahorikam ne le skromen, nego vedno vesel mož. Bog ga živi!

— Gledališče v Sptu. V občinski posvetovalnici zbira anketa v Splitu je sklenila te dni, da se osnuje drama, ker je v današnjih razmerah težko gočiti poleg dobre drame tudi dobro opero. Oder se popravi, da bo odgovarjal vsem modernim zahtevam. Vse lože postanejo splošno pristopna. Tako dobi tudi Dalmacija končno svoje stalno hrvatsko gledališče.

— V Slovenjgradcu se je dne 21. decembra vršil koncert pianistnje ge. Kokotove in baritonista gosp. Čonča iz Celja. Prijetno poln bariton gosp. Čonča smo posebno lahko zaznali v F. S. Vilharjevi »Nezakonska mati«, kakor tudi v srčani Zajčevi pesemci »Jeli«. Posebno pri zadnji se je pozabilo, da je pevec tu in tam prednašal malo okorno, kar pa je zakrivilo gotovo le njegovo prehlajenje. Prvovrstno je bilo spremljevanje na klavirju ge. Kokotove iz Celja. Istotako, da molstrsko, nam je bila prednašla Foersterjevo »Po jezuru«, Grünfeldovo »Ogrsko fantazijo«, Lisztovo »Ernani« in Atanasievičovo »Na te mislim«. Sijajna tehnika pianistke ge. Kokotove se je priznava v vsestransko v navdušenih aplavzih. Žal nam je bilo edino to, da je morala igrati na tako slabem klavirju in pa to, da meščani niso izkazali dovolj zanimanja za koncert.

— Stič Albert: Narodne vezenine na Kranjskem. III. del (8.—17. zvezek) in IV. del (18.—22. zvezek). V Ljubljani 1919. Natisnila in založila ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg. Za Božič sta izšla ta dva debela in krasna zvezka Stičevega znamenitega dela; III. del obsega vzorce belih vezenin (s peč. prtorov, prličev) v belem tisku, IV. del pa vzorce pestrih vezenin v raznobarnem tisku (motivi s prtor in prličev s monogrami). Motivi so posneti največkrat iz rastlinstva, redkeje iz živalstva, ako niso stilizirani. Risbam je pristavljenih tudi nekaj fotografiranih posnetkov, ki bi si jih želeli le še več in v večjem formatu. To izvršno delo našega odličnega strokovnjaka je prvo svoje vrste na slovenskem jugu; dokaz je razkošnega bogastva in okusa naše narodne umetnosti, hkratu pa dokaz izredne vztrajnosti in marljivosti Stičeve. Pridržujemo si izpogovortu o delu še kaj več.

— G. Keller: Don Correa. Poslovenil dr. J. Olonar. V Ljubljani 1919. Izdal in založil »Ljudski glas«, natisnila »Učiteljska tiskarna«. Iz nemščine se pri nas prevajalo zelo malo, čeprav bi se tudi v tej bogati literaturi našlo marsikaj, kar bi s pridom bralo naše ljudstvo. V imenovani knjižici smo dobili prevod znane novele enega najboljših nemških pisateljev, ki jo vsem prav toplo priporočamo. Romantično, dogodkov polno dejanje nas vleče in zanima, dokler knjige ne odložimo. Upamo, da se bo zbirka, v kateri je knjižica izšla, nadaljevala ter nam polagoma tudi res ustvarila »Zabavna knjižnica« za naše ljudstvo, ki tako nujno želi lepega čtiva. Cena je pri sedanjih draginjah izredno nizka, stane le 3 K, zato upamo, da bo ljudstvo pridno segalo po njej. Dobi se po knjigarnah ali pa pri upravitelstvu »Ljudskega glasu«, Ljubljana, Františkanska ulica 6, II. nadstropje.

— Jugoslovenska žena. Upravo je izšlo 8.—10. broje ove izvršno uređivane smotre sa slijedećim sadržajem: Adela Milčinić: Kongres jugoslovenskih žena u Beogradu. — Mirko Kragelj: Iredentom! — Zofka Kveder - Demetrović: Doljmovi sa kongresa jugoslovenskih žena u Beogradu. — Kaštelanski: Na dan slobode. — Jovanka Hrvatin: S puta po Sloveniji. — Marija Hafner - Winterhalter: Nedajmo našeg Primorja, nedajmo naše Dalmacije. — Zofka Kveder - Demetrović: Naše oslobođenje i ujedinjenje. — Juca Božičković: Kolo sestara. — Jovanka Hrvatin: Čeznja. — Dr. Jovan Barać: Ksantol. — Dora Planova: Posljednji san. — Nora: Drugarici. — Ljubica Milčević: Pad. — Marija Horvatin: Iz života. — Sonja Orabrovska: Ljubim ljubay. — Ksaver Meško:

Isločni motiv. — Nora: Interesantan ali tužan razgovor. — Josipa Radošević: Posma nezakonske matere. — Anka Bočina: Na žalu. — Ljubica Janković: Dositaj Obradović i žene. — D. B.: Prelom. — Antun Farčić: Ojadjelo lice. — Fran Novosel: Po vojski. — Bogumil Toni: U bašči. — Ruža Sarić Cihlar: Suzbijanje prostitucije. — I. Mrzljak: Noć. — Dušan N. Gjukić: Pastel. — Listak: Žena i duhovna kultura. Dr. A. — Iben kao borac za ženska prava. (H. Vinković.) — Cinovičke žene i javni rad. (Ružica Plaznik.) — Radišni tjeđan. (Z. K. L.) — Žena i pčelarstvo. (Mara Stipetić.) — O jednoj knjižici punoj idealizma. (K. D.) — Učest žena na profesorskom kongresu u Beogradu. (Minerva.) — Žena u nemačkom narodnom veću. (Dr. Julka Chlapec - Giorjević.) — Kolegicama studentkama! — Rat pornografskoj literaturi i kinematografiji. — Razine vijesti iz ženskog svijeta. — Upozorujemo, da je ovaj broj po svom biranom sadržaju neovisan od ostalih brojeva, pa se može čitati kao jedinstvena knjiga. Kao takova osobito je prikladna božićni dar našim majkama, sestrama i kćerima. »Jugoslovenska žena« zrcalo je našeg ženskog svijeta, pa je dužnost svih naših redova, da ju uzmu u ruke, da ju čitaju i proširuju. Cijena je ovom troboju 10 K, te se dobiva u svim knjižarima i prodavaonama novina, kao i izravno kod uprave: Zagreb, Marovska ulica br. 24.

Narodno gospodarstvo.

— Naredba o izvozu živil. Podnizana je naredba o regulaciji izvoza živil iz našega kraljevstva. Vse dosedanje odredbe o tem predmetu, tako tudi ona z dne 5. novembra 1919, izgube s tem svojo veljavo.

— Za odpravo devizne centralne v Avstriji, ki nikakor ni mogla preprečiti stalnega padanja in končne katastrofe krone, se je izrekla trgovska zbornica na Dunaju. Poudarja se hkratu potreba termine kupčije za valute na borzi, kar sicer dandanes ne more več noben uvoznik solidno kalkulirati cen za uvoženo blago. Zanimivo je, da se zahteva sedaj tudi odprava upravljanja živil in življenskih potrebščin po raznih centralnih uradih in mestih.

— Občni zbor delniške družbe Dolenjskih železnic. Upravni svet Dolenjskih železnic sklicuje na torek, dne 30. decembra ob 10. uri dopoldne v prostorih Kranjske hranilnice občni zbor delniške družbe Dolenjskih železnic. Ta občni zbor je v dvojnem oziru največjega pomena. Gre namreč za družbo, ki jo je pred vojno avstrijska vlada na nesramen način oropala ter si kratkoma pristalila veliko večino delnic. Ker ne gre, da bi imela sovražna država delnice naše železnice, bo naloga obnega zbora da to odpravi. Ob enem pa bo imel občni zbor tudi priliko, da popravi krivico, ki se je zgodila lastnikom delnic, privatnim osebam, zlasti pa občinam in raznim korporacijam, s tem da so bile njih delnice kratkoma oropane. Je pa še drugo vevlačno vprašanje, ki bo moralo priti na tem občnem zboru do rešitve. Sedež delniške družbe je bil do sedaj na Dunaju. Sedaj se bo moral sedež prenesti iz tuje države nazaj v domovino. Že v dejstvu, da se vrši občni zbor v Ljubljani, vidimo jamstvo in voljo, da se to izvrši. Kakor se nam poroča, so storjeni tozadevno že vsi koraki in je vse že pripravljeno, da se vrednote Dolenjskih železnic repatriirajo najkasneje do 10. januarja. Delničarji bodo imeli torej na tem občnem zboru priliko in dolžnost, da popravijo krivico, ki jo je storila avstrijska vlada našim občinam, denarnim zavodom, korporacijam in privatnikom, obenem bodo pa morali tudi izvršiti svojo dolžnost napram naši državi. Vabilo na občni zbor, ki leži pred nami, pa ne vsebuje točke o izpremembi pravil, zato je nujna potreba, da delničarji na občnem zboru pazijo na to, da izvrše svoje delo brez najmanjšega formalnega pogrška. Deleže je vložiti do vstetega 2. decembra t. l. pri Deželni blagajni ali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani.

— ng Vinska kupčija v Italiji je letos doslej precej mrtva. Blaga je pa dovolj in doberga. Vzrok, da se kupčija ne more prej razvijati, bo pač v tem, da interesente računajo še z višjimi cenami prihodnje leto. V Južni Italiji (Barietta) so zahtevale vinogradnikom vedno večje. V provinci Romagna se splošno zahteva za lahka, navadna vina (10 do 13 stopinj) od stopinje 16 do 20 lire, za boljša, od 14 stopinj dalje 20—22 lir za stopinjo. Tako se dosežejo za hektoliter cene od 160—220 lir. V provinci Romagna se pričena občutovati ponudbe južnotirolskega vina. Iz švicarskih vinorodnih kantonz se poroča, da je pridelek dober in zadovoljiv. Cene novine so bile v jeseni 1920—1920 frcs. so pa hitro šle kvišku na 180—220 frcs. Kupčija je proti koncu leta postala bolj t. da, vino zadržujejo v nadi na še bolše cene v novem letu. Vina letnic 1918 se je iz južno - vzhodnih pokrajin prodalo precej na Nemško.

— Kompenzacijska pogodba z Avstrijo. Z Dunaja poročajo: Z ozirom na pogajanja z avstrijskimi zastopniki je jugoslovenska vlada opustila namen odnovedati sedaj veljavno kompenzacijsko pogodbo z Av-

strijo. Dotična kompenzacijska pogodba se spremeni na temelju protistranskega dogovora. Prvotna pogodba je bila sestavljena na paritetni avstrijske in jugoslovenske krone. V tem oziru se pogodba spremeni v toliko, da bo Jugoslavija plačevala v Avstriji nakupljeno blago v svoji valuti na temelju kurza, ki ga je dva dni prej notirala zagrebška borza. Pogodba torej ostane v veljavi, lahko pa se jo odpove vsak mesec.

— Premije državnim bonom. Z velikim zanimanjem smo čitali izborni uvodnik gosp. dr. I. Tavčarja v »Narodu« od 17. t. m. o valutni uredbi; mislimo, da v Sloveniji in Hrvatski ni nikogar, ki bi se ne strinjal s temeljitimi in stvarnimi izjavami, boljmo se le, da ta izjava v Beogradu ne bodo našla takega odmeva, kakor ga zasluži. V tem našem naziranju nas zlasti potrjuje »sad, grenkejši od pelinca«, ki smo ga sprejeli iz Beograda ravno te dni. Vlada v Beogradu je namreč preteklo spomlad razpisala državno posojilo v bonih, — za Srbijo v 6 odstotnih, za Slovenijo in Hrvatsko v 4 odstotnih, malenkostna razlika, — in se je slovom uradnega poziva pričelo javno podpisovanje dne 23. aprila 1919, ki se je potem dvakrat podaljšalo, če se ne motimo, do konca maja. Pozivu smo se tem rajše odzvali, ker je bilo to prvo jugoslovansko javno posojilo in smo bili mnenja, da je državi priskočiti na pomoč brez odloga. In tako so se zlasti naši denarni zavodi, »hrbenica«, našega narodnega gospodarstva, podvzimali s podpisovanjem, da čim prej pride država do denarja in s tem dajali dober vzgled tudi zasebnikom. Ali pregovor »načela ni nikdar dosti prida«, očitno velja tudi v Srbiji, kajti »Generalna direkcija državnih dugova v Beogradu« je v okrožnici od 30. oktobra 1919, torej čez petletno leto po končanem podpisovanju, priznala onim podpisovalcem državnih bonov, ki so jih podpisali med 15. majem in 15. junijem t. l. premijo 5 dinarjev za vsaki 100 kron, drugim podpisovalcem pa ne. Čitali smo okrožnico dvakrat, trikrat, kajti nismo mogli verjeti, da se gorenji »odlok« glede priznanja premije ne more ne spremeniti ne razširiti, — razlogov ni nobenih. In tako stojimo pred dejstvom, da so poslednji prvi, kajti oni, ki so podpisali državne bone takoj po razpisu, to je med 23. aprilom in 15. majem, ne dobe nobene premije, pač pa poznejši, katere je bilo treba priganjati na vse mogoče načine. Poznamo denarne zavode, ki so podpisali državne bone v milijonih in bi torej te premije po današnjem dinarskem kursu znašale 20 odstotkov, torej velike vsote, a zato, ker so bili ti zavodi preveč pridni, dobe iz Beograda — brco. Upamo sicer, da zadeva glede teh premij še ni končnoveljavno rešena, ker bomo zahtevali od naših poslancev, da se zavamejo za pravično rešitev te stvari, a že danes lahko izrečemo hojazen, da bode pri razpisu prihodnjega državnega posojila Beograd žel »sadove, grenkejšee od pelinca«. — Dr. Fran Černe.

— Nove brzojavne takse za celo državo se uvedejo z novim letom. Od bese-dne bo plačati 10 par, najmanjša pristojbina bo pa 1 dinar. Brzojavni promet bo torej precej drag. Z odobranjem je pa pozdraviti, da se odpravijo s tem dnem brezplačni državni telegrami. Ker so bili brezplačni, se je mnogo brzojavilo in le prerado na široko. Vseled tega službenega prometa, ki je prednjačil vsem drugim brzojavom, je trpel zasebni telegrafski promet.

— Francoska luka Le Havre je zadobila največji pomen za prekmorske vožnje naših ljudi, ki se selijo v Ameriko ali od ondat vračajo v domovino. Večina izseljencev so Slovenci in Hrvatje. Kakor povsod na prehodnih točkah in križiščih, so tudi v Le Havru naši ljudje izpostavljeni nevarnostim izkoriščanja internacionalnih sleparjev. Zlasti pri menjavi denarja je mnogo izseljencev naseljenih. Živa potreba je, da naša država v tem velevažnem mestu ustanovi konzularno zastopstvo čim prej.

— Letna trgovska razstava bo v času od 4. do 21. aprila 1920 v Belgiji z namenom, da zainteresira na eni strani prijateljske države za predmete, ki jih Belgija lahko izvaža, na drugi strani pa da se da producentom prijateljskih držav priložnost, vstopaviti trgovske zveze z belgijskimi odjemalci. Kraj razstave še ni določen.

— ga. Vreče za kmetovalce. Ministrstvo za prehrano bo izročilo zvezi »Slovenski kmetijski zvezi« 140.000 vreč v svrhu. — Veliko lesno skladišče osnove, kakor nam poročajo iz St. Vida, največja slovenska lesna organizacija »Sava« ob progi gorenjske železnice pri Dravljah, Zvezano bo z železnico.

— Privilegirana trgovinska agencija naše države v Italiji se je preselila iz Rima v Milan (Via Mirone 4). Voda te agencije je gosp. Voja Petković.

— Privilegirana trgovinska agencija SHS se ustanovi z odobrenjem trgovinskega ministrstva v Port - Saidu. Ta agencija ne bo dobivala državne podpore.

Gospodarske vesti.

— Izvoz živil v Francijo. Več francoskih trgovskih tvrdk se je obrnilo na ministrstvo za trgovino s prošnjo, naj jim pošlje popis srbskih trgovcev, ki bi bili pripravljeni izvažati na Francosko živila in zaklane prašiče.

— Nizozemci se interesirajo za naš tobak. Več nizozemskih tvornic tobaka je zahtevalo od naše uprave monopola pojasnila, ali je mogoče izvoz tobaka iz naših dežel.

— Pomanjkanje premoga tudi v Parizu. Zaradi pomanjkanja premoga se bo iznova omejila razsvetljava in namerava se prestavljanje časa za eno uro naprej, kakor je veljalo to za poletni čas.

— Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse trgovce v Sloveniji, ki se pečajo z obrtom trgovine z živino (govedo, ovčami, kožami, konji in prašiči) in ki izvršujejo obrt trgovine z mlekom in jajci, na naredbi deželne vlade za Slovenijo št. 815 in 816, navedeni v »Uradnem listu« z dne 24. decembra 1919, št. 183. Glasom teh naredb je trgovina z živino, mlekom in jajci podvržena koncesiji; vsi oni, ki so dobili za to trgovino obrtni list po 1. januarju 1916, morajo nanovo zaprositi za obrtni list tekot 15 dni od 20. decembra 1919 dalje pri svoji politični oblasti, sicer mine njih obrtna pravica. — Načelnik: Ivan Jelčič in ml., l. r.

— Važno za poljedelce. Jeklarina na Ravneh bo v nekoliko dneh začela z vsemi pripravami, da bo mogoče, v teku prve polovice leta 1920 začeti z izdelovanjem kmetijskega orodja, posebno pa lomežev in črtal. S proizvajanjem tega orodja bo Jugoslavija ne samo neodvisna od inozemstva, marveč ji bo tudi mogoče, lomeže itd. izdelovati v vsej potrebni množini za našo državo.

— Kemična tovarna v Mostali pri Ljubljani, ki izdeluje žgano gline, preide v kratkem v nove roke. Akcijo vodi Jadranska banka, poleg tega zavoda bo sodelovala Zadruga zveza, delnice novega podjetja bodo tudi običajno na razpolago. V tovarni se bode izdeloval pozneje tudi aluminij.

— Vžgalice pri nas vedno primanjkuje. Neumljivo je, zakaj naš birokratizem že mesece onemogoča, da se prenosne tovarne v Rusah za vžgalice ter prične z obratovanjem.

— Redna pomorska zveza se je s 1. decembrom t. l. aktivirala med Baltimore, Neaplom in Trstom. Tozadevno obvestilo je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Sokolstvo.

Telovadno društvo Sokol v Ljubljani. Spored Silvestrovega večera 1919 v telovadnici Narodnega doma. 1. Kinoh: »Sokol«, koračnica. 2. Wallace: »Maritana«, overture. 3. a) Foerster: »Sokolska«, b) Nedved: »Rožice«, c) Ferjančič: »Sijaj, sijaj solnce«, poje kvartet g. prof. dr. Kozine. 4. a) Telovadni nastop na bradli. b) Komična telovadba na bradli. 5. Plesni duet »Lola in Nago«, izvaja g. Viček in gđ. Spirnova. 6. a) Šopek slovenskih pesmi, b) Adamič: »Kmečka pesem«, poje kvartet g. prof. dr. Kozine. 7. Marmornati kipi. 8. a) Foerster: Šopek ponarednih pesmi, b) Foerster-Schwab: »Zdravica«, poje kvartet g. prof. dr. Kozine. 9. Plesni duet: »Oyra-oyra«, izvaja g. Viček in gđ. Spirnova. 10. Novoletni govor in alegorijaj. Po polnoči ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Godbene točke izvaja vojaška godba. Vstopnina: 6 K za člane, vendar le v predprodaji, zvečer pri blagajni 20 K za člane, ki si niso v predprodaji preskrbeli vstopnic in za nečlane. Predprodaja vstopnic za člane se vrši v odborovi sobi ljubljanskega Sokola, Narodni dom, v nedeljo, dne 28. decembra od 10. do 12. ure dopoldne, dne 29. decembra in torek, dne 30. decembra od 4. do 8. ure zvečer in v sredo dne 31. decembra od 2. do 4. ure popoldan.

Sokol v Štepanji vasi priredi v prostostorih brata J. Anžiča Silvestrov večer z igro, peštem in plesom. Sodeluje društveni tamburaški zbor.

Sokolsko društvo VK priredi dne 31. decembra 1919 svoj običajni Silvestrov večer v restavraciji »Amerika« na Glincah. Na sporedu je: šaljiivi nastop, srečolov, šaljiiva pošta in prosta zabava. Začetek ob pol 8. zvečer. Bratje, sestre in vsi prijatelji Sokolstva, pridite polnoštevino! Treba je, da društvo, ki si gradi svoj lastni dom, gnoitno in moralno podpremo, zato vabi k najobilnejši udeležbi — odbor.

Telovadno društvo Sokol Litija-Smartno priredi v Sokolskem domu Silvestrov večer. Vstopnina za osebo 4 K. Godba, petje, burka, komičen prizor, šaljiiva pošta, polnočni govor in alegorijaj, po polnoči ples. — V paviljonu mrzla in gorka jedila. — Vino, kava. Električno razsvetljeno.

Ribniški Sokol priredi dne 6. januarja 1920 svoj redni občni zbor ob 15.

Sokol v Radečah pri Zidanem mostu priredi Silvestrov večer v društveni telovadnici. Na sporedu je nastop naraščaja, nastop članov in telovadni ples. Po nastopu prosta zabava. Začetek ob 20. Vstopnina 2 K za osebo. K obilni udeležbi vabi odbor. Svoj občni zbor ima društvo 11. januarja 1920 v prostorih brata staroste Zdravca Hallerja ob 19. zvečer.

Občni zbor Sokola v Radovljici se vrši dne 4. januarja 1920 v gledališki dvorani društva ob 14. v običajnim dnevnim redom. Zdravo! Odbor.

Sokol v St. Jurij ob Južni železnici. Sentiurški Sokol priredi na Silvestrov večer veliko veselico in gostilni Klajnsék. Začetek ob 7. zvečer. Na sporedu je igra, petje, ples in prosta zabava.

Nainovejša poročila.

D' ANNUNZIO NE ODNEHA.

LDU Berlin, 28. decembra. (Dun. kor. ur.) »Vossische Zeitung« javlja iz Lugana: Po zadnjih vesteh iz Reke, je D' Annunzio baje sklenil, kratkoma odkloniti predloge italijanske vlade. V govoru na prebivalstvo je izjavil, da morejo samo reški prostovoljci pomagati reški stvari do zmage. Zaradi tega je potrebno, vztrajati do zadnjega.

CLEMENCEAU O REKI.

LDU Berlin, 28. decembra. (Dun. kor. ur.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Rima: »Tribuna« priobčuje odstavek Clemenceaujevega govora o reškem vprašanju, ki ga je Agencija Stefani zamočala. V tem odstavku poveljuje Clemenceau junaštvo Jugoslovenov, ne omenja pa žrtve Italije, ki znašajo samo en in pol milijona. List izraža svoje bolestočno začudenje o tem govoru. V istem zmislu piše »Popolo Romano«. Da se opravičuje postopanje D' Annunzia, piše list, zastopuje Clemenceaujev govor v zbornici. »Corriere della Sera«, »Giornale d' Italia« in drugi italijanski listi opozarjajo na pretečo nevarnost, da namerava ententa ustanoviti carinsko zvezo, kar bi pomenjalo vzpostavitev habsburške monarhije, ki bi bila orodje v rokah entente. Protežiranje Jugoslovenov ne kaže na ničesar drugega.

BIVŠE AVSTRO - OGRSKO BRODOVJE.

Ercegnovi, 28. decembra. Bivše avstro-ogrsko brodogradje v Boki, ki je nosilo po prevratu jugoslovansko zastavo in je bilo kasneje razoroženo in internirano, bo odvdeno v Bizerto. Dostoj je bilo odpelanih 96 torpedov in 97 torpednih rušilcev, nadalje križarka »Helgoland« ter ladje »Uskok«, »Triglav« in »Dukla«. Kar je še ladij ostalo, jih bodo zavezniki v kratkem transportirali v Bizerto. S tem je vprašanje jugoslovanske vojne mornarice za enkrat nepovoljno rešeno.

ATENTAT NA IRŠKEGA PODKRALJA.

LDU, Dublin, 28. dec. (DKU). Reuterjev urad poroča: Danes popodne so

izvršili na stanovanje podkralja atentat. En častnik straže je bil ubit, ranotako eden izmed 12 napadalcev. Štiri osebe, ki so osumljene udeležitve pri tem atentatu, so bile aretirane.

KUGA NA POLJSKEM.

LDU, Varšava, 27. dec. (DKU). Agence Havas poroča iz Lvova: Zdravstveni urad je dobil sporočilo, da je v Kamencu Podolskem izbruhnila kuga.

Društvene vesti in prireditve.

Na Silvestrov večer »Ljubljanskega Zvona« vabi društveni odbor poleg cenj. podpornih članov tudi vse prijatelje slovenske pesmi, ki želijo poslušati par lepib zborov. Orkester Sokola I. bo sviral izbrane slovenske komade. Na zabavnem delu večera sta dva šaljiiva nastopa, vzeta iz pevkega življenja, neslanih kupletov ne gojimo. O polnoči nagovor društvenega predsednika, nato alegorija in ples. Ker je številno vstopnic omejeno, prosimo, da si cenj. podporni člani preskrbe vstopnice zase in za svoje družine v predprodaji v ponedeljek in torek od 4. do 6. popoldne v društvenih prostorih, Nar. dom, I. desno.

Česká Obec požada pro své členy Silvestrov večer v arene Narod. Domu. Začatek o 1/21 hod.

Društvo državnih uslužbencev kraljevstva SHS ima odborovo sejo v ponedeljek, dne 29. decembra ob 8. zvečer v običajnem lokalu. Nuje zadeve! Polnoštevino! — Predsedstvo.

Silvestrovo na Šmarni gori obhaja planinska družba. Vabijo se tem potom vsi, ki hočejo biti dobre volje, da se pridružijo. Zbratišče pri gorenjskem vialu ob 7. zvečer na glavnem kolodvoru, oziroma na svidenje na Šmarni gori!

Zabavni in izobraževalni odsek Društva zasebnega uradništva. Na sestanku našega društva dne 19. decembra se je ustanovil »Odsek za izobrazbo in zabavo«. Namen tega odseka je, gojit med člani družabnost, skrbeti za izobrazbo ter prirediti zabave. Vseled pomanjkanja primernih lokalov za enkrat z družabnimi večeri, predavanji, razgovori itd. se ne moremo pričeti. Prosimo pa že danes gg. tovariše in gđ. tovaršice, da pripomorejo vsak po svoji moči in se zavamejo za skorajšnjo udeležitev te namere. Kdor bi izvedel za kakšen pripraven prostor, naj blagovoli to nemudoma naznaniti društvenemu odboru. Zgoraj omenjeni odsek otvori početkom meseca januarja plesne vaje pod vodstvom plesnega mojstra gosp. Vlčka v veliki dvorani Narodnega doma. Priglasitve za gg. tovariše do 1. januarja, za gđ. tovaršice od 3. do 5. januarja v društveni pisarni, Gosposvetska cesta št. 12/II., kjer se dobe tudi nadaljnja pojasnila.

Na obnem zborni Zveze invalidnih častnikov in častniških aspirantov, ki se je vršil dne 20. decembra, je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik: major Alfred Lavrič pl. Zaplaj; podpredsednik: podporočnik Metlika; tajnik: inž. Hinko Rejic; tajnikov mestnik: Rihard Debelak; blagajnik: Ivo Marinko; blagajnikov namestnik: podporočnik Ernest Turk. Zveza ima namen, ščititi skupne interese, kakor tudi interese posameznikov in zato poziva vse invalidne častnike in častniške aspirante, da pristopijo čim preje k zvezi ter vposiljeje pristopnino 10 kron in polletno članarino 12 kron tajništvo Zveze invalidnih častnikov in častniških aspirantov v Ljubljani.

Pipčarski klub na Jesenicah je imel pri zadnji veselici čistega dobička 200 K, katero svoto je daroval oslepelim vojakom invalidom. Ta klub ima namen prirediti zopet veselico dne 4. januarja 1920, ki je zopet čist dobiček namenjen invalidom.

Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nastaviteljev za Slovenijo v Ljubljani priredi dne 5. januarja 1920 v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma plesno veselico, združeno z raznimi drugimi zabavami v korist sklada za pomoč bolnim članom. — Odbor.

Raznoterosti.

Glavni kolodvor v Marselleju zgorel. Glavni kolodvor v Marselleju je popolnoma zgorel. Škoda znaša več milijonov frankov.

Nameravana ekspedicija na Južni točaj, ki jo bo vodil kirurg John L. Cope in katere se bo udeležil biolog Ross, bivše Shaktetonove ekspedicije, bo zapustila London meseca junija 1920 na ladji »Terra Nova«.

Apali kradajo avtomobile. V Bordeauxu je policija odkrila četo lopovov, ki so kradli v glavnem ameriške vojne avtomobile. Vojak Larrien je otel odpeljati ameriškomu vojaku Nettlesu avto ali ta je bil previden in ga je zasačil. Larrien je izdal svoje tovariše. V enem mesecu so bili ukradli 10 avtomobilov, vsak vreden 40.000 frankov.

Največji brod v posesti Anglije. Po končanem razpravljanju s strani Zedinjenih držav glede nemških brodov, je določeno, da dobi Anglija nemški parobrod »Imperator«, ki ima 52.000 ton in je največji brod na svetu. Samoljubju Anglije se to močno laska.

Nakit, vreden devet milijonov frankov, je bil razstavljen te dni v Londonu. 198 biserov in obilo drugega draga kamnja je v nakitu, ki je last nekega člana ruske carske rodbine, ki je ob pravem času pobegnil iz Rusije.

Boj analfabetov! Po najnovejših podatkih je v Bosni in Hercegovini 87-81 odstotkov analfabetov, in sicer moških 82-88 odstotkov, žensk pa 93-96. Izmed mest je na najboljšem Sarajevo, ki ima 4274 analfabetov. Po nekaterih »srezih« ne zna skoro noben človek čitati in pisati. Tak je plod avstro - madžarskega upravljanja Bosne in Hercegovine; Jugoslavijo čaka torej v teh deželah veliko kulturno delo. Boj nepismenosti v vsej državi! Jugoslavija ne sme imeti nepismenega prebivalstva.

Angleški »kibica«. V Whites Klubu je predsedal neki član skoro noč za nočjo, in sicer je gledal igro piket, sam pa ni nikdar igral. Okoli 4. ure zjutraj je odhajal domov. Nekeč so se igralci radi igre dolgo časa prepirali, slednjič se obrnejo do »kibice«, naj bi on razsodil. Ta pa se je odrezal, da nima niti pojma o igri. Vsi ga začudeno vprašajo, zakaj pa sedi tu cele noči. Odgovoril je kislo: Gospodje, jaz sem oženjen.

Poizvedba.

Izgubil se je uhan z večimi brilanti. Pošten najditelj se prosi, da ga odda proti nagradi uravnštvu tega lista.

Zgubila se je v soboto 27. decembra dopolnan zlata vratna verižica z obeskom in na obesku je bilo ime Dino. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi Kolizejska ulica št. 36, prtiličje.

Izgubil se je mlad pes doberman, črne barve. Odda naj se roti nagradi v trgovini Kregar, Sv. Petra cesta št. 23.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Izračun kliseja u svim tehnikama i količinama, solidno i brzo, preuzima novotvorena moderna opremljena Cinkografija Vereš i drugovi, Zagreb, Marovska ulica 21. 10797

Mučj Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza ilujda, in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 velikih specialnih steklenic 24 K. Fellerjev Elza mentolni črtik, en komad 3 K 50 v.

Zelodec Vam nj v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglice! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravj balsam 12 steklenic 30 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. — Omot in postnina posebej, a najceneje. Evgen V. Feller, Stabica donja, Elza trg, št. 238, Hrvatska.

Prekrasno vrijeme v Primorju! Javljaju nam iz našeg Primorja, da je tamo nastalo prekrasno sunčano vrijeme. — Vanredno ugodan boravak, divjan i najbolji opravak pruža se u Bodobivoj lijepoj Jugoslavenskoj rivijeri. — Ugodna, blaga klima i krasna okolica naših primorskih mjesta Bakra, Crikvenice i Novog, pružaju nam divne šetnje kao i izlete. — Boravak u prvorazrednom vođenim hotelima »Jadranskog hotelskog i kupališnog djioničkog društva«, koji su uređeni sa svim udobnostima, najtoplije se preporuča. — Na sve upite daje najpripravnije sve upute Jadransko hotelsko i kupališno d. d. sada v Crikvenici. — Brzojavni naslov: Jadrancentrala, Crikvenica, Telefon inžinjerim prazničnima na našoj neprispoturbam broj 11.

Poštirim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je naša preljubljena soproga, mamica in sestra, gospa

Jerica Bohinc

soproga lesnega in vinskega trgovca

v soboto 26. decembra t. l. ob 3/4. ure zvečer po kratki mučni bolezni v 50. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage rainke se vrši v nedeljo dne 28. decembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Preski. Sv. maše zadošnice se bodo brale po raznih cerkvah. Pokojnico priporočamo v blag spomin.

Preljubljena mamica, na svidenje nad zvezdami!

Medvode, dne 27. decembra 1919.

Ivan Bohinc, soprog, Ivan, Anton, Filip, Andrej, Stanko, sinovi, Ivanka, Anica, Mici, hčere.

Smrekevo in borove hlode 400 m³

se proda v Vetrinju, pol ure od postaje zložene na kupe v gozdu. Ponudbe do 15. januarja 1920 na upravo Lichtenstein v Rožku Koroško.

Prodajalke, starejšo, zanesljivo moč, spretno manufakturnitino, sprejme v mešano trgovino tvrdka J. Kostanjšek Mozirje, Sav. dolina. Takojšnje ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja ter zahtevo plače. 10937

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Ivan Lipovšek, poduradnik juž. žel. naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegov iskrenoljubljeni, sin, oziroma brat, vnuk in nečak, gospod

Viljem Lipovšek

stud. filozofije

včeraj, dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne, po dolgi mučni bolezni mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Cesta na južno železnico št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo ga v blag spomin!

V LJUBLJANI, dne 29. decembra 1919.

V svojem ter v imenu svojih otrok in ostalih sorodnikov naznanjam tužno vest, da je preminul moj soprog, oče, stric in svak

Ivan Lušin

lesni trgovec in posestnik

dne 29. decembra ob 3³⁵ zjutraj po kratki in mučni bolezni v 70. letu starosti.

Pogreb se vrši v sredo 31. decembra ob 8. uri popoldne na župno pokopališče v Sodražici.

Sodražica, 29. decembra 1919.

Marija Lušin, soproga.

!! Deske, trame, hlode in bukovo oglje !!

kupi inozemska trvdka. Ponudbe na Anončni zavod Drago Be-seljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 10963

Kapetan Ivan Fink
Marioara Fink roj. Jov
poročena.

Pitesti 12. oktobra 1919. Ljubljana

Modni salon

Rozi Fabič

Rimska c. 6

Na Dunaju osebno izbrani modni
in vseh vrstah v velikih izbi
V zalogi so tudi žilni klobuki ter športne
50% dalje, žilni klobuki, kakor tudi vse
in krzaste čepice, kakor tudi vse
v to stroko spadajoče potrebščine.

Modni salon

:: Najnovejša izbira ::

umetniških in drugih

razglednic

pismenega papirja
in vseh pisarniških
in šolskih potrebščin

NARODNA KNJIGARNA

Ljubljana Prešernova ulica šte. 7.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1918 vlog K 80000'000'—
rezervnega zaklada " 2500'000'—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Dovoljuje posojila na zemljišča in posojila proti nizkemu
obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Prodaja vina!

lastnega pridelka 1919 iz vinogradov štajerske hrani-
lilnice v Halozah in Slovenskih goricah. Vinske
poskušnje so dne 10. in 11. januarja 1920 pri
upraviteljstvu posestev štajerske hranilnice v Pod-
lehniku pri Ptuj. Ponudbe za vino je pismeno
v zaprtim pismu z označbo „Vinska ponudba“
predložiti imenovanemu upraviteljstvu v Podlehniku
do 17. in 18. januarja 1920. Prodajalec si pri-
držuje pravico, da se pri eventualnih spekulativnih
ponudbah ne ozira na najvišje ponudbe, ker bo
o končni oddaji vina odločevalo poverjenstvo za
: : : : agrarno reformo v Ljubljani. : : : :

Upraviteljstvo posestev štajerske hranilnice
: : v Podlehniku pri Ptuj. : :

Št. 21.740

10889

Razglas.

Štetje živine.

Vsled odredbe deželne vlade za Slovenijo, poverjenstvo za
kmetijstvo, v Ljubljani z dne 24. novembra 1919, št. 6009, se mora
dne 30. decembra 1919 izvršiti splošno štetje konj, goveje ži-
vine, prašičev, ovc, koz, bivolov, oslov, mul, perotnine in
čebelnih panjev.

Ta posel bodo opravile v Ljubljani tri komisije in sicer se
bo v Spodnji Sliki in na Barju popisovalo od hiše do hiše,
dočim bo komisija za pravo mesto poslovala 30. in 31. decembra
od 8.—12 ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne v mestni po-
svetovalnici, kamor morajo v mestu stanujoči lastniki priti popisovat
svojo živino, perotnino itd. in čebelne panje.

Lastniki se opozarjajo, da pravočasno pridejo popisat svojo
živino etc. in sploh store svojo dolžnost kar najnatančneje.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 15. decembra 1919.

Semena pristna in zanesljiva kupuje
Josip Urbančič, trgovina s semeni
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 8. 10583

Napredaj je koza 4 mesece breja. —
Vpraša se: Strauska pot št. 17, 10947

Temnomodra zimska suknja prod. —
Igriška ulica št. 6, priležja. 10955

Konj. Velika močna 6 let stara kobila
se takoj ceno prod. Kje, pove
upravnistvo „Slov. Narodae.“ 10897

Sivilja za na dom se išče. — Gostilna
Prusnik, Novi Vod-
mat. 10959

Išče se prazna soba proti dobri na-
pravo „Slovenskega Naroda“ pod
„Stanovanje 999/19061“. 10951

Kolar za vozove in kočije, se išče.
Hrana in stanovanje v hiši. —
Plača po dogovoru. — Zglasiti se je:
Cesta na Kodeljevo št. 8. 10961

Priljučna hiša s hlevom v sredini
mesta se zamenja za večjo hišo v mestu. Naslov
se izve v upravi lista. 10819

Učenec krepkega in poštenega kateri
ima veselje do mešane trgovine
išče trvdka Josip Vrečko Bizelsko pri
Brezicah. 10935

Učenec za trgovino z mešanim blagom
se takoj sprejme pri Josip
Langeršek v Marenbergu. 10970

Bančni uradnik išče sobo v sredini
mesta, z električno
razsvetljavo. Ponudbe na uprav. Slov.
Naroda pod „Bančni uradnik/10925“

Večja množina štečilnikov
je naprodaj. Poizve se: Jeranova ul.
Številka 11. 10424

Kupijo se tamburški instrumenti
dobro ohranjeni. Ponudbe na „Eme-
tško bralno društvo v Poljanah
nad Škofjo Loko“. 10920

Kupi se osebni avtomobil v dobrem
stanju s
3—5 sedali od 20—35 PH. — Ponudbe
naj se pošljejo na A. Sednika, Mestni
trg 24 II. 10958

Dvokolesa rabljena, tudi pokvarjena
brez pnevmatike, šivalne
stroje in vsakovrstno mehanično orodje,
kupi trgovina F. B., Stari trg št. 28, Lju-
bljana. 10904

Hiša z gostilno in vrtom ali tudi brez
gostilne se takoj kupi v predme-
stju ali v bližini Ljubljane. Ponudbe
na upravnistvo „Slovenskega Naroda“
pod „Hiša 10772“. 10772

Trgovski pomočnik, zmožen popolno-
vredno stroje, se sprejme kot prva
moč. Reflektira se samo na prvovrstno
moč. Ponudbe je vpsolati do 28. t. m.
z navedbo plače na naslov SIREC &
DROFENIK, Celje. 10911

Parni kotel se kupi, z nad 60 m² ku-
tilne ploške, dinamo 30
do 40 kilovat, ter več elektromotorjev
in zraven pripadajoči deli; dalje dva
magneta za vžiganje (Abreisszündung).
Cenjene ponudbe na poštni predal 72
10955

Jugoslovanska industrija za olje in
barve v
Doli pri Ljubljani, išče mlajšega kon-
torista z nekaj prakse, zmožnega slo-
venskega in nemškega jezika. Vstop v
kratkem. Pismene ponudbe sprejema
tovarna. 10973

„Del V. ml.“
Dvignite pismo na poštno ležeče
v Ptuj pod mojo šifro. 10957

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan
in tesan jelov kakor trd les ter
vsakovrstna drva za kurivo. —
VIKTOR GLASER, lesna trgovina,
Ruše pri Mariboru. 9919

Za beogradski oficirski dom
se išče za takoj kavcije zmožen

restavrater

za domačo in srbsko kuhinjo. —
Natančnejše podatke daje major
Kusaković, član uprave oficirske-
ga doma v Beogradu. 10944

Predstave

Abdul Rizabega

se danes ne morejo vršiti v Narodnem
domu, ker je dvorana zasedena. Kdaj
in kje se vrši predstava, se bo objavilo.

Razglas.

Spodaj podpisani javlja slav-
nemu občinstvu, da včeraj izdani
numerirani sedeži in prvo mesto,
kateri včeraj niso prisostvovali
predstavi, se morejo danes ude-
ležiti iste ob pol 20. uri.

Drugo mesto in stojišče dan-
es nimajo pravice udeležbe.

Abdul Rizabeg.

DRVA

mehka in trda dobavi in pripelje
na dom. V. Seagnetti, parna
žaga za državnim kolodvorom.
9921

Zenitna ponudba.

Priletel vdovec poduradnik in po-
sestnik želi znanja v svrhu ženitve z
gospodično ali vdovo brez otrok, z
malim imetjem, dobra gospodinja od
30 — 40 let. Le resni dopisi in popisi
razmer s sliko tekom enega tedna na
uprav. Slov. Naroda pod „prihodnost/
10924“. Slika se vrne tajnost zjamčena

V trgovino se sprejme se sprejme s
učenska-zabotnica, vajena šivanja na
stroj, prijazne zunanosti ter primerno
izobražena. Istotam se sprejme prak-
tikantinja v risarno, večja obeh je-
zikov strojeplja in stenografije. V Ljub-
ljani stanujoče naj vpošljejo ponudbe
pod: Trajno mesto* na upravništvo
Sloven. Naroda. 10884

Prva jugoslovanska

tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele — rdeče, prah
v zavitkih, kakor tudi beli izvle-
ček „SIDOLIN“ — tekočina v
malih steklenicah — najboljše
čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasl., Kamnik

Zastopnik za Slovenijo Ivan Koželj, Ljub-
ljana Tržaška cesta 27.

Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

: Prima bosanske :

slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kava
Čaj
Čokolada
Kakao
Kavni pridelki
Konjak
Rum
Likeri
Šampanjec
Namizno vino
Mandolini
Rozine
Dišave
Paradižniki

Jos. Fabiani, Ljubljana

Razpošilja po celem kraljestvu
od 5 kg naprej poštne prosto.

10969

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena od mestne občine
Zagreb leta 1884.

sprejema

v elementarnem in živ-

ljenskem oddelku

vsakovrstna zavarovanja pod
najugodnejšimi pogoji in naj-
modernejšimi tarifi.

Zahtevajte

prospekte

kateri pošilja in daje vsa po-
trebna pismena in ustmena
pojasnila

Glavno zastopstvo

za Slovenijo

Ljubljana,
Stari trg šte. 11.

Sprejemamo sposobne
petnike in zastopnike, ka-
terim se nudi prilika veli-
kega zaslužka.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„SPERANZA“
„IMPERIAL“ Opatija.

Hotel-Pension in morskem
kopališču „JADRAN“
Bakar.

Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejše z vsem
komfortom urejeni. — Oskrba izvirna. — Otvor-
jeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in
daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela
„Miramar“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela
„San-Marino“ v Novom; za Sušak: Središnji ured
društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko
centralna Sušak-Reka, Internen telefon šte. 54-5.

10969

Tesače

za takojšnji nastop proti dobri plači ter prostem stanovanju in
hrani sprejme „DOM“, delniška družba za lesene stavbe v Zagrebu,
Zrinjski trg 17. 10909

ZDRAVLILNI VRELEC

najboljše vseh poznatih natron-
lition vrelcev. Kot zdravilna voda
od zdravniških avtoritet radi svo-
ga jako razvarajočega in kisline
zatirajočega učinka posebno pripo-
ročena proti mehurnim, ledvičnim
želodčnim boleznim, protinu in
nahodu. Najboljše zdravilno sred-
stvo proti pesku in kamenčku.

GIZELA VRELEC
namizna voda
s posebno bo-
gato vsebino ogljične kisline. Naj-
prikladnejše za mešanje s starim
belim kakor tudi rdečim vinom in
sadinim sokom

ZDRAVLILISČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.

JURJEV in KRALJEV VRELEC
zdravilna in namizna voda, posebno priljub-
ljena za mešanje s kislastim vinom, sad-
devcem in sadnim sokom. 917

Jeklarna na Ravnah.

(Georg Graf v. Zhurn'sches Stahlwerk Streiteben) — usta-
novljena 1774. leta.

Guštanj-Ravne Koroško (Jugoslavija). Poštna postaja Gu-
štanj, železniška postaja Prevalje. Brzjavni naslov: Jeklar-
na Guštanj.

Proizvaja: Azzelonsko in breslansko jeklo v zabojih, s
sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana topilniška
jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla za orodje,
drugovrstna, za kladiva, žlebe, matrice, za diela in nože za obde-
lovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za pile, rezila,
vrtalna diela i. t. d. Legirana in nelegirana martitova jekla za
vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajno-
sti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obrtja; za kose,
srpe, sekire, motike, lopate i. t. d.
Izgotavlja: Vozovne ose s pušami in nakončniki; transmissijske
valke (ostrugane do 4m, surokovane do 6 m dolžine); v žlebih ko-
vane dele za avtomobilne in vagonе; krole za cementne mline i. t. d.

Razpis službe kemika.

Ravnateljstvo drž. kmet. kem. poskuševališča v Mariboru razpisuje mesto

znanstvenega pomožnega delavca.

Kolekovane prošnje, opremljene z dokazilom o dovršenih študijah kemične
tehnične strokovne šole tehnične visoke šole, naj se vpošljejo podpisane
ravnateljstvu najkasneje do

dne 15. januarja 1920.

Prošnji je priložiti domovnico, navrstveno in zdravniško izpričevalo.

Prošnji naj navedejo v prošnji morebitno dosedanjjo prakso.

Tudi oni lahko zaprosijo za službo, ki bodo dovršili študije tekom
leta 1920.

Po šestmesečnem povojnem službovanju bo nameščenec imenovan za
asistenta v X. činovnem razredu državnih uradnikov. Do takrat bo prejemal
adjutum letnih K 2100.— in pripadajoče draginskijske doklade.

Ravnateljstvo drž. kmet. kem. poskuševališča in preskuševališča
v Mariboru, dne 25. decembra 1919.

10969 Inž. Mohorčič, ravnatelj.

Razpis.

V področju deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je popol-
niti 28 mest cestarjev in sicer v gradbenem okraju Ljubljanskem 1,
v Kranjskem 4, v Novomeškem 1, v Celjskem 1, v Mariborskem 4,
v Velikovskem 14 in Borovelskem 3, z mesečno mezdjo 60 K,
pravico do 8 štiriletnic po 6 K, in nagrado za službeno stanovanje
v letnem znesku 100 K za one, ki niso nastanjeni v erarični cestar-
ski hiši.

Dokler velja naredba o draginskijskih dokladah, se izplačujejo

te po določilih naredbe z dne 28. junija 1919 šte. 575.

Pravilno kolekovane prošnje za ta mesta je vložiti pri grad-
benem ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani (Turjaški trg št. 1)

ali pa pri vodstvu dotičnega stavbnega okraja do dne

31. januarja 1920.

Prošnji je treba priložiti:

- 1.) rojstni (krstni) in domovinski list;
- 2.) spisi o dovršeni vojaški službi;
- 3.) uradno zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti za cestar-
sko službo;
- 4.) izpričevalo o mravnosti;
- 5.) dokazilo, da je prošilec več slovensčine v besedi in pisavi.

Mesto se podeli definitivno po enoletnem zadovoljivem služ-
bovanju, onim pa, ki so v cestarskih poslih že izvežbani, takoj ob

imenovanju.

Prosilci, izurjeni v kakšni stavbeni obrti, nadalje oni, ki so

bili že pri vzdrževanju cest zaposleni kot stalni delavci, in vojni

invalidi, ki so sicer sposobni za tako službo, imajo prednost pri

podelitvi izpraznjenih mest.

V ostalem pa si gradbeno ravnateljstvo glede podelitve služb

pridržuje prosto roko.

V LJUBLJANI, dne 24. decembra 1919.

Gradbeno ravnateljstvo.

Hotel Pension „SPERANZA“

Hotel-Pension in morskem kopališču „JADRAN“
Bakar.

Hotel-Pension in morskem kopališču „JADRAN“
Bakar.

Hotel-Pension in morskem kopališču „JADRAN“
Bakar.

Hotel-Pension in morskem kopališču „JADRAN“
Bakar.

Hotel-Pension in morskem kopališču „JADRAN“
Bakar.